

Milieueffectrapport

Melkveehouderij den Eelder Molen Achterdijk 3 te Well

Projectnummer : 6610379736-7632
Projectleider : ing. G.J.A.M. Festen
Opsteller MER : drs. R.A.M. van Woerden
Status : definitief
Datum : 21 januari 2019

Opdrachtgever

Naam : Melkveehouderij den Eelder vof
Postadres : Molen Achterdijk 3, 5325 KL Well

Rombou

Bezoekadres : Jufferenwal 30, 8011 LE Zwolle
Postadres : Postbus 432, 8000 AK Zwolle
Telefoon : (088) 236 8 236
E-mail : info@rombou.nl

Inhoudsopgave

	SAMENVATTING	4
1	INLEIDING	8
2	VOORNEMEN	9
2.1	Melkveehouderij den Eelder	9
2.2	Noodzaak aanpassing bedrijf	10
2.3	Noodzaak vergroting bouwvlak	11
3	BESLUITVORMING EN MER	14
3.1	Eerder genomen besluiten	14
3.2	Te nemen besluiten	16
3.3	Bevoegd gezag	17
3.4	Wettelijk kader	17
3.5	Milieueffectrapportage	17
3.6	Procedure besluitvorming	20
4	REFERENTIESITUATIE	22
5	ALTERNATIEVEN	24
6	MILIEUEFFECTEN	27
6.1	Geurhinder	27
6.2	Emissies naar de lucht	30
6.3	Geluid	34
6.4	Externe veiligheid	34
6.5	Verkeer	35
6.6	Risico's voor de volksgezondheid	37
6.7	Effecten op natuur	38
6.8	Bodem	45
6.9	Water	47
6.10	Zuinig gebruik van energie, water en andere grondstoffen	48
6.11	Klimaat	48
6.12	Archeologie en cultuurhistorie	48
6.13	Landschap	48
7	VERGELIJKING	50
8	CONCLUSIE	51
8.1	Conclusie	51
8.2	Leemten in kennis	52
8.3	Evaluatie milieueffecten	52

Samenvatting

Voornemen

Melkveehouderij den Eelder is gevestigd aan de Molen Achterdijk 3 in Well. Op het bedrijf worden circa 1.000 melkkoeien en bijbehorend jongvee gehouden. De melk wordt op het bedrijf verwerkt in diverse zuivelproducten die onder de naam 'den Eelder' worden verkocht.

Den Eelder wil het bedrijf vernieuwen. Een bestaande traditionele ligboxenstal voor het houden van melkkoeien wordt gesloopt en vervangen door drie nieuwe stallen met meer leefruimte voor de koeien. Het totale aantal dieren, waaronder melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar alsmede vrouwelijk jongvee tot 2 jaar, blijft gelijk aan de situatie als bedoeld in de Wet milieubeheer vergunning van 8 juni 2011 en de verleende vergunning op grond van de Wet natuurbescherming 6 oktober 2017. Hierbij gaat de beoogde situatie uit van het houden van 780 melkkoeien alsmede 60 stuks jongvee in de nieuwe stallen. Verder gaat de beoogde situatie uit van het houden van 220 (droogstaande) melkkoeien en vaarzen alsmede 640 stuks jongvee in de bestaande stallen.

Op de locatie van de te slopen stal wordt een uitbreiding van de zuivelbereiding gerealiseerd. De zuivelbereiding wordt gemoderniseerd en de productiecapaciteit wordt vergroot. Tevens wil initiatiefnemer op het terrein een tweede bedrijfswoning en een bezoekerscentrum realiseren.

Om de bedrijfsvernieuwing mogelijk te maken en om alle bestaande bouwwerken binnen het bouwvlak te brengen, wordt in het bestemmingsplan een groter bouwvlak opgenomen. Het bestaande bouwvlak van 7 hectare wordt vergroot tot een omvang van 12,4 hectare.

Milieueffectrapportage

Ten behoeve van de voorbereiding van het bestemmingsplan moet de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) worden gevolgd. In dit geval geldt een plan-m.e.r.-plicht omdat het bestemmingsplan het kader vormt voor een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit: het houden van meer dan 200 melk- en kalfkoeien en een uitbreiding van de zuivelverwerking. De procedure van de milieueffectrapportage zorgt er voor dat de milieuaspecten volwaardig worden meegewogen bij de besluitvorming over het plan.

Referentiesituatie

De referentiesituatie, waarmee in dit milieueffectrapport (MER) de milieueffecten van het voornemen worden vergeleken, wordt gevormd door de huidige situatie en de autonome ontwikkeling daarvan. In de huidige situatie is naast de melkveehouderij en zuivelbereiding ook een mestvergistingsinstallatie aanwezig en worden onder andere agrarische bedrijfsstoffen (mest, kuilvoer) en propaan opgeslagen.

Alternatieven

In een milieueffectrapport moeten uitvoerbare alternatieven worden onderzocht die minder nadelige gevolgen voor het milieu hebben. Het voornemen betreft onder andere de

vervanging van een bestaande traditionele stal voor het houden van melkkoeien door drie nieuwe diervriendelijke stallen. Initiatiefnemer wil de nieuwe stallen deels als vrijloopstal inrichten en een deels voorzien van een emissiearm huisvestingssysteem. In dit MER worden alternatieve stalsystemen beschouwd met een lagere emissie van ammoniak.

Milieueffecten

In dit MER zijn de belangrijkste milieueffecten beschreven die kunnen optreden als de ontwikkelruimte die het bestemmingsplan biedt maximaal wordt ingevuld. Hieronder volgt voor de relevante milieuaspecten een samenvatting van de bevindingen.

Geurhinder

Geur kan vrijkomen bij het houden van dieren in de stallen, de opslag en verwerking van mest en de opslag van kuilvoer. Bij de zuivelbereiding vindt geen noemenswaardige emissie van geur plaats. Er liggen geen geurgevoelige objecten van derden binnen 100 meter van de rand van het nieuwe bouwvlak. Deze afstand wordt voor dit type bedrijf gezien als voldoende afstand om geurhinder te voorkomen. De dichtstbij gelegen woning ligt op 275 meter van de rand van het bouwvlak. De activiteiten zullen daarom geen geurhinder voor de omgeving veroorzaken.

Ammoniakemissie

Bij het houden van vee komt ammoniak vrij uit de stallen, de mestopslag, het beweiden en het aanwenden van mest. Alle stallen moeten voldoen aan de maximale emissiewaarden voor ammoniak die in het Besluit emissiearme huisvesting zijn opgenomen. Bij 'den Eelder' wordt een bestaande traditionele stal vervangen door drie nieuwe stallen die deels emissiearm en deels als vrijloopstal zijn uitgevoerd. De ammoniakemissie uit de stallen neemt ten opzichte van de bestaande situatie af van 15.950 kg NH₃ per jaar naar 14.580 kg NH₃ per jaar.

Door het toepassen van een emissiearmer stalsysteem kan de ammoniakemissie van het bedrijf verder worden verlaagd. Initiatiefnemer kiest daar niet voor omdat hij zo veel mogelijk rekening wil houden met het welzijn van de koeien. Om die reden wordt een groot deel van de nieuwe stallen uitgevoerd als vrijloopstal met een zachte ondergrond in plaats van emissiearme betonnen vloeren. De melkkoeien krijgen vrije keuze om in de stal of het weiland te gaan en kunnen te allen tijde gemolken worden door de in de stal opgestelde melkrobots. Het toepassen van beweiding heeft een positief effect op de ammoniakemissie.

Luchtkwaliteit

Met modellen is de concentratie fijnstof in de omgeving berekend. Bij de omliggende verblijfslocaties is de bijdrage van de het bedrijf aan de jaargemiddelde concentratie fijnstof maximaal 0,01 µg/m³, bij een achtergrondwaarde van circa 21 µg/m³. Het aantal dagen per jaar waarop de waarde van 50 µg/m³ wordt overschreden is 9,3 en dit aantal wijzigt niet. De activiteiten die het plan mogelijk maakt dragen niet in betekenende mate bij aan de concentraties schadelijke stoffen in de lucht. Er is geen relevant verschil tussen de bestaande situatie en het voornemen.

Klimaat

Bij een melkveehouderij komen verschillende broeikasgassen vrij zoals kooldioxide, methaan en lachgas. Bij 'den Eelder' wordt de emissie van methaan sterk verlaagd doordat drijfmest

direct wordt afgevoerd naar een mestvergister waar de vrijkomende methaan wordt opgevangen en wordt gebruikt als energiebron voor verwarming van het proceswater voor de zuivelverwerking en ruimteverwarming en voor de opwekking van elektriciteit in een WKK-installatie. Hierdoor, en door het toepassen van zonnepanelen, is het bedrijf voor een groot deel energieneutraal.

Geluid

In de directe omgeving van 'den Eelder' liggen geen geluidgevoelige objecten. De dichtstbij gelegen woning van derden ligt op 275 meter van het bouwvlak. Op deze afstand zal geen geluidhinder vanwege de activiteiten van 'den Eelder' optreden. Indirecte hinder door de verkeersaantrekkende werking zal ook niet optreden. Het bedrijf ligt aan een provinciale weg (N832). Het verkeer van en naar 'den Eelder' gaat direct op in het bestaande verkeer.

Externe veiligheid

Binnen de inrichting vinden activiteiten plaats die een risico vormen voor mensen die op korte afstand aanwezig zijn, bijvoorbeeld de opslag van propaan en biogas (methaan). Voor deze activiteiten geldt een veiligheidsafstand van 50 meter of minder. De afstand tot verblijfsobjecten en de openbare weg is voldoende groot zodat deze activiteiten geen risico vormen voor mensen die in de buurt van de inrichting verblijven.

Verkeer

De uitbreiding van 'de Eelder' leidt tot een toename van verkeer van en naar de inrichting. Dit betreft zowel extra vrachtverkeer als gevolg van de uitbreiding van de zuivelbereiding, als extra personenverkeer door de uitbreiding met een bezoekerscentrum. Het bedrijf ligt aan een provinciale weg. Het verkeer van en naar 'den Eelder' betreft geen grote aantallen ten opzichte van het overige verkeer en zal niet tot hinder of verkeersonveilige situaties leiden.

Volksgezondheid

Bij melkveehouderijen zijn geen risico's op infectie van omwonenden door zoönosen bekend. De uitstoot van fijn stof, geur en geluid is zodanig gering dat er, mede gezien de afstand tot verblijfslocaties in de omgeving, geen risico's zijn voor de gezondheid van mensen die in de omgeving verblijven.

Omdat bij 'den Eelder' binnen de inrichting personeel werkzaam is en het voornemen bestaat om het bedrijf uit te breiden met een bezoekerscentrum, is er speciale aandacht vereist voor controle en maatregelen om besmetting van mensen en dieren te voorkomen. Bij 'den Eelder' vindt zeer regelmatig controle plaats van de gezondheid van de dieren door een dierenarts. Bezoekers komen niet in direct contact met de dieren. Zodra het bezoekerscentrum is gerealiseerd wil 'den Eelder' beschikken over het Keurmerk Zoönosen.

Stikstofdepositie

Het plangebied ligt op relatief grote afstand van Natura 2000-gebieden. De hoogste stikstofdepositie vanwege het bedrijf vindt plaats op het gebied 'Rijntakken' (Uiterwaarden Waal, ten noorden van Zaltbommel) op 6,5 kilometer van het bedrijf. Op iets kortere afstand ligt een natuurgebied dat is aangewezen als kwetsbaar gebied op grond van de Wet ammoniak en veehouderij. Doordat de ammoniakemissie van de veehouderij afneemt, neemt ook de totale stikstofdepositie op alle omliggende natuurgebieden af. Door de verschuiving van de stallen in oostelijke richting kan op enkele delen van de Natura 2000-gebieden wel een minimale toename van stikstofdepositie optreden. Voor deze verandering

is door gedeputeerde staten van Gelderland een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming verleend waarbij voor de kleine toenames van de stikstofdepositie ontwikkelingsruimte uit het Programma aanpak stikstof is toegedeeld. In het bestemmingsplan is geborgd dat geen activiteiten mogen worden uitgevoerd die kunnen leiden tot een hogere stikstofdepositie dan waarvoor de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is verleend.

Flora en fauna

Er is een onderzoek uitgevoerd naar beschermde flora en fauna in en om het plangebied. In de te slopen stal zijn vaste nestplaatsen van de Huismus aangetroffen. Ter compensatie van deze nestplaatsen worden in andere stallen ruim voorafgaande aan de sloop nieuwe nestplaatsen gecreëerd. Op het terrein is tevens een vaste nestplaats voor de Kerkuil aangetroffen. Het plan heeft geen effect voor de Kerkuil. Daarnaast worden in het plangebied licht beschermde soorten zoogdieren en amfibieën en vogelsoorten zonder vaste nestplaats verwacht. Bij de sloop en het rooien van hagen ten behoeve van de bouw van nieuwe bouwwerken moet rekening worden gehouden met de broedtijd van vogels zonder vaste nestplaats.

Bodem

Er is een bodemonderzoek uitgevoerd waarbij op enkele locaties binnen het plangebied een lichte verontreiniging van de bodem is aangetroffen. De milieuhygiënische bodemkwaliteit vormt geen belemmering voor de beoogde activiteiten.

De bedrijfsactiviteiten van 'den Eelder' vormen geen groot risico voor de bodemkwaliteit. Er wordt wel gewerkt met bodembedreigende stoffen, zoals mest, kuilvoer, diesel – en smeerolie en reinigings- en ontsmettingsmiddelen, maar op plaatsen waar die stoffen worden opgeslagen of gebruikt worden bodembeschermende maatregelen getroffen. Deze bodembeschermende maatregelen zijn voorgeschreven in het Activiteitenbesluit.

Water

Afvalwater van de veehouderij wordt geloosd in de mestkelders en uitgereden. Spoelwater uit de melkinstallatie en zuivelbereiding wordt geloosd in twee spoelwaterbassins en hergebruikt. Het overige bedrijfsafvalwater uit de zuivelbereiding en het huishoudelijk afvalwater wordt geloosd op de gemeentelijke riolering.

Er worden voorzieningen getroffen voor de opvang en afvoer van het hemelwater. De extra bebouwing en verhardingen vormen daardoor geen probleem voor de waterhuishouding in het gebied.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

De nieuwbouw wordt landschappelijk ingepast. Hiervoor is een landschappelijk inpassingsplan gemaakt waarbij rekening is gehouden met de bestaande landschappelijke en cultuurhistorische waarden. De archeologische verwachtingswaarde is laag. Er is daarom geen aanleiding om te verwachten dat door grondwerkzaamheden binnen het plangebied archeologisch waardevolle resten kunnen worden vernietigd.

1 Inleiding

Melkveehouderij den Eelder vof (hierna: 'den Eelder') is gevestigd aan de Molen Achterdijk 3 in Well, gemeente Maasdriel. Op het bedrijf wordt melkrundvee gehouden. De melk wordt op het bedrijf verwerkt in diverse zuivelproducten die onder de naam 'den Eelder' worden verkocht.

Initiatiefnemer wil het bedrijf vernieuwen. De bestaande traditionele ligboxenstal voor het houden van melkkoeien wordt gesloopt en vervangen door drie nieuwe stallen met meer leefruimte voor de koeien. Het totale aantal dieren, waaronder melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar alsmede vrouwelijk jongvee tot 2 jaar, blijft gelijk aan de situatie als bedoeld in de Wet milieubeheer vergunning van 8 juni 2011 en de verleende vergunning op grond van de Wet natuurbescherming 6 oktober 2017. Hierbij gaat de beoogde situatie uit van het houden van 780 melkkoeien alsmede 60 stuks jongvee in de nieuwe stallen. Verder gaat de beoogde situatie uit van het houden van 220 (droogstaande) melkkoeien en vaarzen alsmede 640 stuks jongvee in de bestaande stallen.

Op de locatie van de te slopen stal wordt een uitbreiding van de zuivelbereiding gerealiseerd. De zuivelbereiding wordt gemoderniseerd en de productiecapaciteit wordt vergroot. Tevens wil 'den Eelder' op het terrein een tweede bedrijfswoning en een bezoekerscentrum realiseren.

Om de bedrijfsvernieuwing mogelijk te maken en om alle bestaande bouwwerken binnen het bouwvlak te brengen, moet in het bestemmingsplan een groter bouwvlak worden opgenomen. Het bestaande bouwvlak van 7 hectare moet worden vergroot tot een omvang van 12,4 hectare.

Bij de voorbereiding van het bestemmingsplan moet een milieueffectrapport (plan-MER) worden opgesteld omdat het nieuwe bestemmingsplan een kader vormt voor de oprichting, uitbreiding of wijziging van een installatie voor het houden van meer dan 200 stuks melk- en kalfkoeien en omdat de capaciteit van de zuivelbereiding meer bedraagt dan 30.000 ton per jaar. Het doel van de milieueffectrapportage is om het milieubelang volwaardig, integraal en vroegtijdig in de besluitvorming mee te wegen. Een milieueffectrapportage geeft inzicht in de (mogelijke) milieueffecten van een activiteit. Door deze milieueffecten in een vroeg stadium in beeld te brengen is het mogelijk om verschillende alternatieven af te wegen en keuzes te maken.

Ten behoeve van dit plan-MER is een notitie "Reikwijdte en detailniveau MER - Melkveehouderij Den Eelder, Molen Achterdijk 3 te Well" opgesteld. Waterschap Rivierenland, GGD Gelderland Zuid en de Omgevingsdienst Rivierenland hebben een reactie gegeven op het voornemen. Deze notitie, inclusief de ontvangen adviezen, vormt de basis voor dit MER.

2 Voornemen

2.1 Melkveehouderij den Eelder

Melkveehouderij den Eelder is opgericht in 1983. Het is een familiebedrijf dat sinds 1990 het houden van melkvee combineert met het maken van dagverse boerenzuivel. De bedrijfsfilosofie is dat de koeien het goed moeten hebben, dus krijgen zij de ruimte, zowel binnen als buiten. Daarbij bepalen de koeien zelf wanneer zij worden gemolken. De koeien leveren de melk die gebruikt wordt in de producten van 'den Eelder'. De melk wordt dagvers, zonder toevoeging van kleur- en smaakstoffen verwerkt tot de 'den Eelder'-zuivelproducten.

Melkveehouderij den Eelder is uniek in zijn soort. Op één locatie, in één bedrijf, is de complete zuivelketen aanwezig, te zien en te beleven:

- Den Eelder melkkoeien die het eigen geteelde voer nuttigen, in de weiden of op stal;
- De verwerking van de eigen geproduceerde melk tot dagverse authentieke boerderijzuivelproducten;
- De geboorte van de kalveren en de opfok van de het jongvee; zij vormen de nieuwe generatie den Eelder-melkkoeien;
- Dat alles op een duurzame wijze door gebruik te maken van de eigen opgewekte energie uit de mono-mestvergisting en de zonnepanelen.

Van belang voor 'den Eelder' is het Boerderijzuivelkeurmerk. Het Boerderijzuivelkeurmerk vereist een directe relatie tussen de melkveehouderij en de zuivelbereiding. Ook voor een bedrijfstechnisch en economisch verantwoorde bedrijfsvoering als melkveehouderij is de exploitatie op één locatie en de vergunde omvang noodzakelijk, mede in relatie tot de omliggende oppervlakte aan weidegronden die tot het bedrijf behoren.

Den Eelder hanteert zoveel als mogelijk het principe van vrije keuze van het melken en voor de weidegang. Daarom worden de koeien sinds 2000 met melkrobots gemolken. De koeien bepalen zelf wanneer en hoe vaak ze gemolken worden. In 2007 is 'den Eelder', mede op verzoek van haar consumenten, weer gestart met weidegang van de melkkoeien. Inmiddels is het systeem van verplichte weidegang doorontwikkeld tot een systeem van vrije keuze weidegang. Dit maakt dat het bedrijf volledig locatiegebonden is: agrarisch erf en omliggende huiskavel vormen een onlosmakelijke eenheid.

Op kleine schaal (maximaal 10% van de verwerkingscapaciteit) wordt ook zuivel van geitenmelk geproduceerd. Hiervoor wordt circa drie maal per week geitenmelk van elders aangevoerd per tankwagen.

Den Eelder is een succesvolle pionier op het gebied van duurzame energiewinning uit rundveemest. Op het bedrijf is een vergistingsinstallatie aanwezig waar biogas wordt gewonnen uit de mest die op het bedrijf wordt geproduceerd. Deze ontwikkeling kent uitsluitend positieve aspecten: duurzaam geproduceerde energie en een vermindering van de uitstoot van methaan (broeikasgas). Het residu van de mestvergisting wordt gescheiden in een dunne en dikke fractie. De dikke mestfractie (35-40% ds) wordt gecomposteerd en

gebruikt als boxstrooisel en als vaste mest uitgereden op de eigen gronden. Daarnaast wordt met zonnepanelen energie geproduceerd die binnen het bedrijf kan worden gebruikt. Het bedrijf is daardoor nagenoeg zelfvoorzienend.

Samengevat vinden de volgende activiteiten plaats:

- houden van melk- en kalfkoeien (stallen met vrije uitloop naar weiland);
- melken van de melkkoeien (met melkrobot);
- fokken van melkvee: opfok van kalf tot melkkoe;
- dagvers produceren en pasteuriseren van de melk;
- het maken van verschillende soorten yoghurts, vla, kwark, melk en karnemelk, en speciale melkproducten;
- het afvullen en verpakken van de geproduceerde zuivelproducten;
- mestverwerking op het eigen bedrijf;
- opwekken duurzame energie door mestvergisting en zonnepanelen.

Op dit moment biedt 'den Eelder' werkgelegenheid aan circa 20 vaste fulltime medewerkers zuivelbereiding en 5 vaste medewerkers op de boerderij.

2.2 Noodzaak aanpassing bedrijf

De retailafnemers van 'den Eelder' (o.a. AH, Jumbo en Superunie) zijn de afgelopen jaren sterk gegroeid. Daarmee samenhangend is ook de afzet van 'den Eelder'-boerderijzuivel per afnemer fors gegroeid. Voortdurend worden er door de afnemers hogere eisen gesteld aan leveranciers op het gebied van productontwikkeling, leveringsgaranties (geen lege schappen) en automatisering van het dataverkeer inzake bestellingen en leveringen (EDI). Al deze ontwikkelingen maken het noodzakelijk om als 'den Eelder' beheerst te kunnen blijven groeien binnen de vergunde veestapel.

Voor boerderijzuivel liggen, vanwege de kleine productieomvang, de productiekosten per definitie op een aanzienlijk hoger niveau dan voor fabriekszuivel. Daarom is het van uitermate groot belang om het "boerderijzuivelplaatje" - duurzaam en diervriendelijk geproduceerde melk van eigen koeien, op eigen locatie verwerkt en verpakt - optimaal te communiceren met de consument. Vanzelfsprekend dienen de authentieke boerderijzuivelproducten aan de hoge smaakverwachtingen van de consument te voldoen. Daarbij is het natuurlijk ook van groot belang om de productiekosten niet onnodig hoog te laten worden. Er wordt stap voor stap geïnvesteerd in verbetering en verduurzaming van de melkveehouderij en ontwikkeling van de boerderijzuivelbereiding. Daarbij geldt groei niet als doel, maar als middel om deze doelstellingen te kunnen blijven realiseren.

Consumenten hechten grote waarde aan herkomst van het dagelijkse voedsel. Dat verklaart ook de grote belangstelling van de consument om 'den Eelder' te bezoeken, zodat met eigen ogen het gehele productieproces "van gras tot glas" op één locatie kan worden aanschouwd. Periodiek is er gelegenheid tot bedrijfsbezoek en vinden opendagen plaats die een groot aantal bezoekers trekken. Niet alleen de consument maar ook de professional (de melkveehouder), maakt hier gebruik van. Ook is er vanuit de diverse opleidingscentra behoefte aan praktijkbedrijven die hun werkwijze op professionele wijze presenteren. Momenteel kan hierin geen structuur worden geboden omdat het bedrijf er onvoldoende voor is ingericht. Het bezoekerscentrum, dat deel uitmaakt van het initiatief, voldoet in deze behoefte.

Onderdeel van het voornemen is het bouwen van een tweede bedrijfswoning. Het huidige bestemmingsplan laat de bouw van een tweede bedrijfswoning al toe. Het voornemen is deze woning op een andere locatie te bouwen, iets dichterbij de Molen Achterdijk, buiten het huidige bouwvlak.

2.3 Noodzaak vergroting bouwvlak

Door de productiegroei is een aanpassing van de zuivelbereiding noodzakelijk voor de continuïteit en werkgelegenheid van de melkveehouderij. Voorts is rundveestal 1 (gebouwd in 1983) verouderd en dringend aan vervanging toe, mede vanwege de hedendaagse, bedrijfseigen en toekomstige welzijnseisen. Een deel van de bouwwerken, zoals voorzieningen voor de opslag van spoelwater, voer en mest, is buiten het bouwvlak gelegen. Vervanging/vernieuwing van de rundveestal in combinatie met vergroting van de zuivelbereiding en het opnemen binnen het bestemmingsvlak van de erfinrichting en beplanting, evenals voeropslag, bassins en silo, maken een vergroting van het bouwvlak noodzakelijk.

De bedrijfsaanpassing zoals die wordt voorgestaan is in figuur 2.1 weergegeven en wordt hieronder nader toegelicht.

Aanpassing zuivelbereiding

De uitbreiding van het zuivelgebouw is gepland op de huidige plaats van rundveestal 1. De verwerkingscapaciteit zal beperkt worden uitgebreid, maar blijft ten alle tijden ver beneden de grens van 55.000 ton/jaar zoals deze wordt genoemd in de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering'¹. Door extra hygiëne voorzieningen, in combinatie met automatisering, leidt dit tot een meer dan verdubbeling van de oppervlakte van het zuivelgebouw. Hierdoor kan de productie geconcentreerd blijven op één locatie binnen het bedrijf, wat logistiek aantrekkelijk en vanwege hygiëne en voedselveiligheid dringend gewenst is.

Door de nieuwe melkveestallen en het gekozen huisvestingsysteem komt een grotere hoeveelheid melk beschikbaar. Er zal een verbetering van de geconditioneerde opslag plaatsvinden. De tanks worden waar mogelijk binnen de bedrijfsgebouwen geplaatst in verband met positievere bedrijfsuitstraling.

Moderniseren en verplaatsen rundveestallen

Met de bouw van drie nieuwe stallen voor het houden van in totaal 780 melkkoeien, ter vervanging van rundveestal 1, wordt een hoger dierwelzijnsniveau beoogd. De nieuwe stal zal een welzijnsstal zijn met vrije keuze van melken en beweiden. De diervriendelijke huisvesting biedt in de stal een ruimer leefoppervlak per koe. Afhankelijk van de definitief te maken keuze neemt de staloppervlakte met 50 tot 100% per dier toe.

¹ VNG-publicatie 'Bedrijven en milieuzonering', SBI-code 1551-3. Bij een verwerkingscapaciteit < 55.000 t/j geldt een milieuzone van 100 meter. Bij een hogere verwerkingscapaciteit geldt een milieuzone van 300 meter.

Figuur 2.2 - Weilanden waar melkkoeien worden beweid.

3 Besluitvorming en MER

3.1 Eerder genomen besluiten

Met betrekking tot het plangebied en het daar gevestigde melkveehouderij den Eelder zijn in het verleden de volgende besluiten genomen:

Eerder genomen besluiten		
03-11-1990	Milieuvergunning (revisie, ex art. 8.4 Wm) voor melkveehouderij met 700 melkkoeien en 700 stuks jongvee) en zuivelverwerking.	B&W Ammerzoden
20-12-2005	Milieuvergunning (revisie, ex art. 8.4 Wm) voor melkveehouderij met 1.000 melkkoeien en 700 stuks jongvee), zuivelverwerking en mestvergisting	B&W Maasdriel
22-02-2006	Bestemmingsplan "Buitengebied Binnendijks deel" (goedgekeurd door GS Gelderland op 17-10-2006)	Gemeenteraad Maasdriel
08-06-2011	Milieuvergunning (revisie, ex art. 8.4 Wm) voor melkveehouderij met 1.000 melkkoeien en 700 stuks jongvee), zuivelverwerking en mestvergisting	B&W Maasdriel
04-10-2011	Wijziging bestemmingsplan, "Buitengebied wijziging 2011, Molen Achterweg 3 Well"	B&W Maasdriel
16-12-2011	Omgevingsvergunning bouw rundveestal M	B&W Maasdriel
24-09-2012	Omgevingsvergunning voor milieuneutrale wijziging mestvergister	B&W Maasdriel
14-08-2013	Omgevingsvergunning voor milieuneutrale wijziging mestvergister	B&W Maasdriel
14-09-2014	Watervergunning aanleg foliebassin	Waterschap Rivierenland
07-11-2014	Omgevingsvergunning wijziging bouw rundveestal	B&W Maasdriel
18-02-2015	Vergunning ex 19d Natuurbeschermingswet 1998 700 melkkoeien en 700 stuks vrouwelijk jongvee	GS Gelderland
14-04-2015	Omgevingsvergunning voor wijziging en bouw tweede fase mestvergister	B&W Maasdriel
10-08-2016	Vergunning ex 19d Natuurbeschermingswet 1998 990 melkkoeien en 700 stuks vrouwelijk jongvee	GS Gelderland
06-10-2017	Vergunning Wet natuurbescherming (gebieden) 1.000 melkkoeien en 700 stuks vrouwelijk jongvee	GS Gelderland
02-10-2018	Ontheffing Wet natuurbescherming (soorten)	GS Gelderland

Bestemmingsplan

Het plangebied valt voor wat betreft de uitbreiding van het agrarisch bouwvlak binnen de werking van het bestemmingsplan “Buitengebied, binnendijs deel” van de gemeente Maasdriel. Dit plan is door de gemeenteraad van Maasdriel op 22 februari 2006 gewijzigd vastgesteld en op 17 oktober 2006 door Gedeputeerde Staten van Gelderland (gedeeltelijk) goedgekeurd.

Het huidige perceel is bestemd als “Agrarisch gebied met landschaps- en cultuurhistorische waarden”. Het is voorzien van de nadere aanduiding “karakteristiek komgebied” en “Waterberging zoekgebied”.

Het bestaande agrarisch bouwvlak en een kleine strook ten zuiden daarvan zijn bestemd in het op 4 oktober 2011 door het college van burgemeester en wethouders vastgestelde wijzigingsplan “Buitengebied wijziging 2011, Molen Achterdijk 3”. Met dit wijzigingsplan is het agrarisch bouwvlak gewijzigd van vorm voor de oprichting van een melkveestal. Op grond van het wijzigingsplan “Buitengebied wijziging 2011, Molen Achterdijk 3” zijn de regels welke deel uitmaken van het bestemmingsplan “Buitengebied, binnendijs deel” van toepassing.

De gemeente Maasdriel is voornemens om een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied vast te stellen. Van 20 juli 2017 tot en met 30 augustus 2017 heeft het ontwerpbestemmingsplan ‘Buitengebied herziening 2016’ ter inzage gelegen. Vaststelling van dit bestemmingsplan is voorzien na het gereedkomen van onder andere het gemeentelijk plussenbeleid. De voorgenomen uitbreiding van ‘den Eelder’ maakt geen deel uit van deze bestemmingsplanherziening.

Omgevingsvergunning

Voor de melkveehouderij met zuivelverwerking is in 1990 een revisievergunning ingevolge de Wet milieubeheer verleend. Op grond van deze vergunning mochten 700 melk- en kalfkoeien en 700 stuks vrouwelijk jongvee worden gehouden. In 2005 is een revisievergunning verleend voor een uitbreiding. Het aantal melkkoeien mag worden uitgebreid tot 1.000 stuks en er is een installatie voor vergisting van eigen mest vergund. Op 8 juni 2011 is een revisievergunning ingevolge de Wet milieubeheer verleend. Het totaal aantal stuks vee dat gehouden mag worden is gelijk gebleven, maar de verdeling over de stallen is gewijzigd. De vergunning van 8 juni 2011 is in de basis de geldende omgevingsvergunning voor het in werking hebben van de milieu-inrichting. Nadien is de vergunning nog op (ondergeschikte) onderdelen aangepast.

De op 8 juni 2011 verleende Wm-vergunning geldt ook voor een co-vergistingsinstallatie. Op 24 september 2012, 14 augustus 2013 en 14 april 2015 zijn vergunningen verleend voor (milieuneutrale) wijziging van de vergistingsinstallatie waarbij de installatie is gewijzigd in een mono-vergistingsinstallatie waarin uitsluitend eigen mest in twee fasen wordt vergist en de dikke fractie wordt gecomposteerd. De laatst verleende vergunning beschrijft de inmiddels gerealiseerde mestvergistings- en composteerinstallatie.

De in 2014 gebouwde rundveestal (stal M) is iets anders gebouwd dan in de omgevingsvergunningen uit 2011. Hiervoor is in 2014 een omgevingsvergunning verleend.

Wet natuurbescherming

Op 18 februari 2015 is door gedeputeerde staten van Gelderland een vergunning op grond de Natuurbeschermingswet 1998 verleend voor de bestaande inrichting ten tijde van de aanwijzing van de Natura 2000-gebieden. Omdat de veehouderij nadien is uitgebreid, is na inwerkingtreding van het programma aanpak stikstof (PAS) een aanvraag gedaan waarbij een beroep is gedaan op ontwikkelingsruimte. Op 10 augustus 2016 is een vergunning verleend voor het houden van 990 melk- en kalfkoeien en 700 stuks vrouwelijk jongvee. Deze vergunning is onherroepelijk en komt overeen met de bestaande activiteiten.

Voor de voorgenomen verandering van 'den Eelder' is op 6 oktober 2017 een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, lid 2, van de Wet natuurbescherming verleend (gebiedsbescherming). Deze vergunning is nog niet onherroepelijk omdat hiertegen beroep is ingesteld. Op 2 oktober 2018 is een ontheffing verleend op grond van artikel 3.3 van de Wet natuurbescherming (soortenbescherming). Zie voor een beschrijving van de mogelijke effecten van het voornemen op Natura 2000-gebieden en beschermde soorten hoofdstuk 6.7 van dit milieueffectrapport.

3.2 Te nemen besluiten

Om de voorgenomen vernieuwing van 'den Eelder' te realiseren moeten de volgende besluiten worden genomen.

Te nemen besluiten	
Partiële herziening van het bestemmingsplan	Gemeenteraad Maasdriel
Omgevingsvergunning(en) voor (onder andere) de activiteiten bouwen en veranderen van een milieu-inrichting	B&W Maasdriel
Watervergunning	Waterschap Rivierenland

Bestemmingsplan

Voor de vernieuwing van 'den Eelder' moet het bouwvlak worden vergroot. Hiervoor moet het bestemmingsplan partieel worden herzien. Dit milieueffectrapport is opgesteld ten behoeve van de voorbereiding van de partiële herziening van het bestemmingsplan.

Figuur 3.1
Verbeelding partiële
herziening bestemmingsplan.

Omgevingsvergunning en watervergunning

Na inwerkingtreding van het bestemmingsplan moeten voor realisatie van de bedrijfsaanpassingen een of meerdere omgevingsvergunningen worden aangevraagd. De omgevingsvergunning(en) hebben in ieder geval betrekking op de activiteiten bouwen en veranderen van een milieuinrichting.

Voor de lozing van hemelwater, verbreding van een watergang en het realiseren van een brug over de Hoofdwetering moet een watervergunning worden aangevraagd. Voor de realisatie van de brug moet ook een omgevingsvergunning worden aangevraagd.

3.3 Bevoegd gezag

De partiële herziening van het bestemmingsplan wordt voorbereid onder verantwoordelijkheid van burgemeester en wethouders van de gemeente Maasdriel. De gemeenteraad van Maasdriel is bevoegd gezag voor het vaststellen van het bestemmingsplan.

3.4 Wettelijk kader

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van het wettelijk kader voor het besluit over de vaststelling van het bestemmingsplan en voor de beoordeling van de milieueffecten van de activiteiten die het bestemmingsplan mogelijk maakt.

3.5 Milieueffectrapportage

Doel van de m.e.r.

Het doel van de milieueffectrapportage is om het milieubelang volwaardig, integraal en vroegtijdig in de besluitvorming mee te wegen. Een milieueffectrapportage geeft inzicht in de (mogelijke) milieueffecten van een activiteit. Door deze milieueffecten in een vroeg stadium in beeld te brengen is het mogelijk om verschillende alternatieven af te wegen en keuzes te maken.

In dit geval wordt een milieueffectrapport (MER)² gemaakt bij de voorbereiding van een bestemmingsplan. In het MER worden de milieueffecten beschreven van de activiteiten die het bestemmingsplan toelaat. Tevens worden de milieueffecten beschreven van alternatieven die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen. De milieueffecten worden beoordeeld ten opzichte van een referentiesituatie. Dit is de situatie indien het initiatief niet wordt uitgevoerd, ofwel de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling daarvan.

Uit het MER volgt niet of het bestemmingsplan kan worden vastgesteld. Dit is een afweging die het bevoegd gezag moet maken. Het MER moet de milieu-informatie bevatten die nodig is om een goed besluit te nemen.

M.e.r. (beoordelings)plichtige activiteiten

In de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage is beschreven in welke gevallen de procedure van de milieueffectrapportage moet worden gevolgd. De m.e.r.-plicht geldt voor activiteiten die belangrijke nadelige gevolgen kunnen hebben voor het milieu.

² De afkorting m.e.r. wordt gebruikt voor de procedure van de milieueffectrapportage, de afkorting MER wordt gebruikt voor het rapport waarin de milieueffecten zijn beschreven.

Deze activiteiten zijn beschreven in een bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage. Voor sommige activiteiten geldt een m.e.r.-plicht (onderdeel C van de bijlage). Voor veel andere activiteiten geldt een m.e.r.-beoordelingsplicht (onderdeel D). Het bevoegd gezag moet bij een m.e.r.-beoordeling eerst beoordelen of gezien de aard en omvang van de activiteit, en gezien de plaats waar deze wordt uitgevoerd, een milieueffectrapport moet worden opgesteld.

In de praktijk van de milieueffectrapportage wordt onderscheid gemaakt tussen een m.e.r. voor plannen (plan-m.e.r., ook wel: strategische milieubeoordeling) en een m.e.r. voor besluiten (project-m.e.r.). Een plan-m.e.r. is verplicht voor een plan dat het kader vormt voor een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit, mits het plan wordt genoemd in kolom 3 van onderdelen C en D van het Besluit milieueffectrapportage. Het gaat dan bijvoorbeeld om bestemmingsplannen waarin deze activiteiten worden toegestaan, alsook wijziging van een dergelijk bestemmingsplan.

Voor uitvoering van het voorgenomen project wordt een nieuw (postzegel)bestemmingsplan vastgesteld waarbij het bouwvlak wordt vergroot. Het gewijzigde bestemmingsplan vormt een (gewijzigd) kader voor een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit. De m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit betreft de oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie voor het fokken, mesten of houden van dieren waarbij de activiteit betrekking heeft op 'meer dan 200 melk-, kalf, of zoogkoeien ouder dan 2 jaar (Rav cat. A.1 en A.2)', meer dan 340 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar (Rav cat. A 3)' of 'meer dan 340 stuks melk-, kalf- en zoogkoeien ouder dan 2 jaar en vrouwelijk jongvee tot 2 jaar (Rav cat. A 1, A 2 en A 3)'. Deze activiteiten worden genoemd in de bijlage van het Besluit milieueffectrapportage onder D 14, kolom 2 onder 7, 8 en 9 (zie tabel 1.1).

Ten opzichte van de vigerende omgevingsvergunning neemt het aantal melkkoeien en jongvee dat gehouden mag worden niet toe. Wel biedt het bestemmingsplan ruimte voor het bouwen van nieuwe stallen waarin meer dan 200 melkkoeien worden gehouden.

In de bijlage van het Besluit milieueffectrapportage wordt onder D 36 de activiteit 'oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie van een zuivelfabriek' genoemd. De m.e.r.-beoordelingsplicht geldt in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een productiecapaciteit van 30.000 ton per jaar of meer. De productiecapaciteit van 'den Eelder' zal na vernieuwing van het zuivelgebouw bij maximale benutting hoger kunnen zijn dan deze (indicatieve) drempelwaarde voor de m.e.r.-beoordeling.

Binnen de inrichting van 'den Eelder' is een mestvergistingsinstallatie aanwezig waar uitsluitend eigen mest wordt vergist. Dit is geen m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit.

In dit milieueffectrapport worden de milieueffecten van melkveehouderij, de zuivelbereiding en de mestverwerking en -bewerking onderzocht, ook nu deze laatste activiteit zelfstandig niet m.e.r.-beoordelingsplichtig is. De milieugevolgen van alle activiteiten binnen de gehele inrichting worden in cumulatie en samenhang beschouwd.

Tabel 3.1 Bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage (relevante onderdelen)

Onderdeel D. Activiteiten, plannen en besluiten, ten aanzien waarvan de procedure als bedoeld in de artikelen 7.16 tot en met 7.20 van de wet van toepassing is

Kolom 1	Kolom 2	Kolom 3	Kolom 4	
Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten	
D 14	De oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie voor het fokken, mesten of houden van dieren.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op meer dan: 1°. 40.000 stuks pluimvee (Rav ¹ cat. E, F, G en J), 2°. 2000 stuks mestvarkens (Rav cat. D.3), 3°. 750 stuks zeugen (Rav cat. D.1.2, D.1.3 en D.3 voor zover het opfokzeugen betreft), 4°. 2700 stuks gespeende biggen (biggenopfok) (Rav cat. D.1.1), 5°. 5000 stuks pelsdieren (fokteven) (Rav cat. H.1 t/m H.3), 6°. 1000 stuks voedsters of 6000 vlees- en opfokkonijnen tot dekleeftijd (Rav cat. I.1 en I.2), 7°. 200 stuks melk-, kalf- of zoogkoeien ouder dan 2 jaar (Rav cat. A.1 en A.2), 8°. 340 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar (Rav cat. A 3), 9°. 340 stuks melk-, kalf- en zoogkoeien ouder dan 2 jaar en vrouwelijk jongvee tot 2 jaar (Rav cat. A 1, A 2 en A 3) 10°. 1200 stuks vleesrundersen (Rav cat. A.4 t/m A.7), 11°. 2000 stuks schapen of geiten (Rav cat. B.1 en C.1 t/m C.3) 12°. 100 stuks paarden of pony's (Rav cat. K.1 en K.3), waarbij het aantal bijbehorende dieren in opfok jonger dan 3 jaar niet wordt meegeteld. (Rav cat. K.2 en K.4), of 13°. 1000 stuks struisvogels (Rav cat. L.1 t/m L.3).	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet, de vaststelling van het inrichtingsplan, bedoeld in artikel 17 van de Wet inrichting landelijk gebied, het reconstructieplan, bedoeld in artikel 11 van de Reconstructiewet concentratiegebieden en het plan bedoeld in artikel 18 van de Reconstructiewet concentratiegebieden.	De besluiten waarop afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en een of meer artikelen van afdeling 13.2 van de wet van toepassing zijn.
D 18.7	De wijziging of uitbreiding van een een installatie bestemd voor de verbranding of de chemische behandeling van niet-gevaarlijke afvalstoffen.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een inrichting met een capaciteit van 50 ton per dag of meer.	Het plan, bedoeld in artikel 10.3 van de wet, de structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 en van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	De besluiten waarop afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en een of meer artikelen van afdeling 13.2 van de wet van toepassing zijn.
D 36	De oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie van een zuivelfabriek	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een productiecapaciteit van 30.000 ton per jaar of meer.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	De besluiten waarop afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en een of meer artikelen van afdeling 13.2 van de wet van toepassing zijn.

M.e.r. en passende beoordeling

Het maken van een milieueffectrapport is ook verplicht bij de voorbereiding van een op grond van een wettelijke of bestuursrechtelijke bepaling verplicht vast te stellen plan waarvoor een passende beoordeling moet worden gemaakt op grond van artikel 2.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. Dit is geregeld in artikel 7.2a van de Wet milieubeheer.

Het voorgenomen bestemmingsplan wordt voorbereid met het oog op de inpassing van de bedrijfsaanpassing van 'den Eelder' waarvoor, voorafgaand aan de vaststelling van het plan, een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is verleend en waarvoor derhalve reeds een passende beoordeling is uitgevoerd. Op grond van artikel 2.8, tweede lid, van de Wet natuurbescherming hoeft in dat geval geen passende beoordeling te worden gemaakt bij de voorbereiding van het plan en is artikel 7.2a van de Wet milieubeheer niet van toepassing.

3.6 Procedure besluitvorming

Den Eelder heeft het college van burgemeester en wethouders van Maasdriel verzocht om een bestemmingsplan vast te stellen dat de beoogde bedrijfsaanpassing van het bedrijf mogelijk maakt. Bij de voorbereiding van het bestemmingsplan moet een milieueffectrapport worden opgesteld. De gemeente heeft 'den Eelder' verzocht om het milieueffectrapport te leveren.

De procedure van de plan-m.e.r. start met de kennisgeving van het voornemen om een bestemmingsplan voor te bereiden waarbij de procedure van de m.e.r. wordt gevolgd. Eind 2016 is het voornemen gepubliceerd in een lokaal huis-aan-huisblad en in de Staatscourant. Er zullen in dit geval buiten Nederland geen milieueffecten optreden. Publicatie in het buitenland is dan niet vereist.

Alvorens het milieueffectrapport op te stellen moet het gemeentebestuur adviseurs en overige bestuursorganen die op grond van de wet moeten worden betrokken bij de voorbereiding van het bestemmingsplan, raadplegen over de reikwijdte en het detailniveau van de informatie die gericht is op wat relevant is voor het plan en die in het milieueffectrapport moet worden opgenomen. Daartoe is een notitie "Reikwijdte en detailniveau MER - Zuivelboerderij Den Eelder, Molen Achterdijk 3 te Well" opgesteld. Deze notitie is eind 2016 voor advies toegestuurd aan de provincie Gelderland, Waterschap Rivierenland en de GGD Gelderland-Zuid. Daarnaast is de Omgevingsdienst Rivierenland om een beoordeling gevraagd. Er zijn reacties ontvangen van waterschap Rivierenland en de GGD Gelderland-Zuid. De provincie Gelderland heeft laten weten dat zij geen opmerkingen hebben over de notitie Reikwijdte en detailniveau. De Omgevingsdienst Rivierenland heeft enkele opmerkingen gemaakt.

Van de notitie is ook openbaar kennis gegeven. In de periode van 15 september 2016 tot en met 26 oktober 2016 heeft de notitie zes weken ter inzage gelegen en heeft een ieder een zienswijze over het voornemen en de notitie kunnen indienen. Er zijn geen zienswijzen ingekomen.

In een definitieve versie van de notitie "Reikwijdte en detailniveau MER - Melkveehouderij Den Eelder, Molen Achterdijk 3 te Well" (gedateerd 1 maart 2017) zijn de reacties van de verschillende adviseurs en bestuursorganen verwerkt. Tevens zijn in de notitie de laatste

wetswijzigingen (o.a. de Wet natuurbescherming) verwerkt. Op 18 juli 2017 heeft het college van burgemeester en wethouders van Maasdriel de notitie vastgesteld. Deze notitie vormt de basis voor dit MER.

Het ontwerpbestemmingsplan wordt gelijktijdig met het milieueffectrapport zes weken ter inzage gelegd. Eenieder kan een zienswijze over het ontwerpplan en het milieueffectrapport indienen. Tevens wordt de commissie voor de milieueffectrapportage gevraagd om een advies over het milieueffectrapport uit te brengen. Na het einde van de terinzagetermijn en ontvangst van het advies van de Commissie m.e.r. wordt een reactienota opgesteld waarin ingegaan wordt op de zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r.. Daarna zal de gemeenteraad een besluit nemen over het bestemmingsplan. Tegen dit besluit staat beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak.

Nadat het bestemmingsplan is vastgesteld en in werking is getreden kan 'den Eelder' een of meerdere omgevingsvergunningen aanvragen voor de uitvoering van de bedrijfsuitbreiding.

Tabel 3.2 Procedure en indicatieve planning bestemmingsplan

onderdeel:	door:	termijn	datum/planning
1.	Indienen notitie Reikwijdte en detailniveau MER	Den Eelder	8 augustus 2016
2.	Openbare kennisgeving van het voornemen	B&W	6 weken 15 september - 26 oktober 2016
3.	Raadpleging adviseurs en betrokken bestuursorganen	B&W	augustus- september 2016
4.	Advies over reikwijdte en detailniveau	B&W	18 januari 2017
5.	Vergunning Natura 2000 Wet natuurbescherming	GS Gelderland	6 oktober 2017
6	Ontheffing soorten Wet natuurbescherming	GS Gelderland	2 oktober 2018
7.	Vaststellen ontwerp bestemmingsplan	B&W	januari 2019
8.	Openbare kennisgeving van ontwerpplan en MER	B&W	6 weken februari 2019
9.	Adviesaanvraag bij Commissie voor de milieueffectrapportage	B&W	februari 2019
10.	Opstellen reactienota en definitief bestemmingsplan	B&W	april 2019
11.	Vaststellen bestemmingsplan	Gemeenteraad	juni 2019
12.	Openbare kennisgeving van bestemmingsplan en MER	B&W	6 weken juni 2019
13.	Inwerkingtreding bestemmingsplan		augustus 2019
14.	Aanvraag omgevingsvergunningen voor onder andere bouwen en milieu en watervergunning	Den Eelder	

4 Referentiesituatie

De referentiesituatie, waarmee in dit MER de milieueffecten van het voornemen worden vergeleken, wordt gevormd door de huidige feitelijk aanwezige situatie en de autonome ontwikkeling daarvan. Dit is de situatie die optreedt indien het voorgenomen plan niet wordt vastgesteld en de bedrijfsverandering buiten het huidige bouwvlak niet wordt uitgevoerd.

In dit geval is de referentiesituatie de aanwezige bebouwing en het gebruik van de locatie overeenkomstig de vigerende omgevingsvergunning en natuurbeschermingsvergunning. Alle vergunde bouwwerken en installaties zijn op dit moment gerealiseerd. Voor zover de vergunde capaciteit nog niet is bereikt, wordt de maximale benutting van de vergunning(en) beschouwd als autonome ontwikkeling.

Op grond van de op 8 juni 2011 verleende Wm-vergunning (thans: omgevingsvergunning) mogen op het bedrijf 1.000 melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar en 700 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar worden gehouden. Op grond van de voor de bestaande situatie verleende Wnb-vergunning mogen maximaal 990 melk- en kalfkoeien en 700 stuks vrouwelijk jongvee worden gehouden.³ Voor de beoordeling van de milieueffecten van een melkveehouderij zijn onder andere de emissies van ammoniak en fijnstof van belang. In tabel 4.1 zijn deze emissies berekend voor de referentiesituatie.

Er zijn geen autonome ontwikkelingen in de omgeving waarmee rekening moet worden gehouden.⁴

Tabel 4.1 Emissie van ammoniak en fijnstof in de referentiesituatie (totaal 990 melkkoeien en 700 jongvee)

stal	diercategorie	RAV-code	aantal	ammoniak		fijnstof	
				kg/dier	kgNH ₃ /jr	g/dier	kg/jr
1.	Melkkoeien	A 1.100	515	13,0	6.695,0	148	76,22
1.	Vrouwelijk jongvee	A 3.100	17	4,4	74,8	38	0,65
2.	Melkkoeien	A 1.100	135	13,0	1.755,0	148	19,98
3.	Vrouwelijk jongvee	A 3.100	43	4,4	189,2	38	1,63
4.	Vrouwelijk jongvee	A 3.100	480	4,4	2.112,0	38	18,24
7.	Melkkoeien*	A 1.100	340	13,0	4.420,0	118	40,12
11.	Vrouwelijk jongvee	A 3.100	160	4,4	704,0	38	6,08
Totaal					15.950,0		162,92

* Op grond van de vergunning en het Besluit emissiearme huisvesting moet beweiding plaatsvinden van de melk- en kalfkoeien die in stal 7 worden gehouden.

³ De vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 van 10 augustus 2016 is verleend voor 990 melk- en kalfkoeien (in plaats van 1.000 melk- en kalfkoeien) omdat op een deel van Natura 2000-gebied Veluwe geen ontwikkelingsruimte beschikbaar was.

⁴ Het gaat dan bijvoorbeeld om plannen of projecten die nog niet zijn uitgevoerd, maar waarvoor wel toestemming is verleend.

Figuur 4.1 Melkveehouderij den Eelder – huidige bedrijfssituatie

5 Alternatieven

Een milieueffectrapport bevat een beschrijving van de alternatieven voor de voorgenomen activiteit die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen. Het gaat dan om alternatieven met significant minder negatieve gevolgen voor het milieu die redelijkerwijs uitvoerbaar zijn.

Locatiealternatieven

Het betreft in dit geval een bestaand bedrijf dat de bestaande activiteiten aan de Molen Achterdijk wil uitbreiden en moderniseren. Verplaatsing van de activiteiten naar een andere locatie dan het bestaande bedrijf is redelijkerwijs geen uitvoerbaar alternatief. De veehouderij is gebonden aan de gronden rond het bedrijf voor beweiding, voerwinning en mestaanwending. Zuivelverwerking op dezelfde locatie als de melkveehouderij is een essentieel onderdeel van het bedrijfsconcept van 'den Eelder'. Hetzelfde geldt voor de verwerking van mest en opwekking van energie.

Vanuit milieuoogpunt bestaat er ook geen aanleiding om naar een andere locatie om te zien. Door de activiteiten te concentreren op één bedrijfslocatie wordt het transport van melk en mest tot een minimum beperkt. Bovendien is de locatie goed ontsloten via een provinciale weg en is de afstand tot woningen en andere gevoelige locaties voldoende groot. In dit MER worden daarom geen locatiealternatieven voor (onderdelen van) het bedrijf beschouwd.

De vergroting van het bedrijf/bouwwak is voorzien aan de oostzijde van het bestaande bedrijf. Aan de zuidzijde wordt de inrichting begrensd door de Molen Achterdijk en aan de west- en noordzijde door een A-watergang. Uitbreiding van het bouwwak aan de oostzijde is daarmee redelijkerwijs de enige uitvoerbare optie. Vanuit milieuoogpunt is er ook geen aanleiding om andere uitbreidingsrichtingen te onderzoeken. In het op te stellen milieueffectrapport zullen daarom geen alternatieven voor de locatie van het bouwwak worden onderzocht.

Inrichtingsalternatieven

Alternatieven met minder nadelige gevolgen voor het milieu moeten worden gezocht in de uitvoering van de voorgenomen bedrijfsaanpassing. Voor zover deze alternatieven ook ruimtelijke relevant zijn kunnen in het bestemmingplan voorwaarden worden opgenomen voor de uitvoering, mits dit noodzakelijk is voor een goede ruimtelijke ordening.

De alternatieven die in dit milieueffectrapport worden beschouwd hebben betrekking op de ammoniakemissie van het bedrijf. De ammoniakemissie kan worden verlaagd door het toepassen van emissiearme huisvestingssystemen en managementmaatregelen (voeding, beweiding). Hierna worden deze maatregelen beschreven. Wat de keuze voor deze alternatieven betekent voor de milieueffecten, met name stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden en luchtkwaliteit, wordt beschreven in het volgende hoofdstuk.

Huisvestingssystemen voor melkkoeien

Initiatiefnemer kan nog kiezen welk huisvestingssysteem voor het houden van melkkoeien wordt toegepast in de drie nieuwe stallen. Het welzijn van de melkkoeien heeft daarbij een hoge prioriteit. De ammoniakemissie van het huisvestingssysteem moet voldoen aan de maximale emissiewaarde uit het Besluit emissiearme huisvesting. Tevens mag de ammoniakdepositie niet leiden tot verslechtering van de voor stikstof gevoelige habitats en leefgebieden in Natura 2000.

Op grond van de Regeling ammoniak en veehouderij voldoen negen huisvestingssystemen aan de maximale emissiewaarde van 8,6 kg NH₃ per dierplaats per jaar die geldt voor dierenverblijven die na 1 januari 2018 worden opgericht (zie tabel 5.1).⁵ Vrijloopstallen zijn vrijgesteld van de maximale emissiewaarde en voldoen daarom ook aan het Besluit emissiearme huisvesting. De ammoniakemissie van dit huisvestingssysteem is 13,0 kg NH₃ per dierplaats per jaar.

Initiatiefnemer heeft het voornemen om in de nieuwe stallen een combinatie toe te passen van een gedeelte vrijloopstal en een gedeelte met emissiearm huisvestingssysteem A 1.18, ligboxenstal met V-vormige vloer van geprofileerde vloerelementen in combinatie met een gierafvoerbus en met mestschuif (BWL 2012.04.V4).

Tabel 5.1 Emissiearme huisvestingssytemen voor melkkoeien met een emissiefactor lager dan de maximale emissiewaarde van 8,6 kg NH₃/dierplaats/jaar, die toegepast mogen worden in nieuwe stallen.

RAV-code	huisvestingssysteem	BWL-code	emissiefactor kgNH ₃ /jr
A 1.10	ligboxenstal met roostervloer voorzien van een bolle rubber toplaat, met mestschuif	2010.31.V4	7
A 1.13	ligboxenstal met roostervloer voorzien van cassettes in de roosterspleten en mestschuif	2010.34.V6	7
A 1.14	ligboxenstal met geprofileerde vlakke vloer met hellende sleuven, regelmatige mestafstorten voorzien van afdichtflappen, met mestschuif	2010.35.V5	7
A 1.18	ligboxenstal met V-vormige vloer van geprofileerde vloerelementen in combinatie met een gierafvoerbus en met mestschuif	2012.04.V3	8
A 1.21	ligboxenstal met vloer met hellende sleuven, vlakke vloerplaten met tegelprofielen regelmatige mestafstorten voorzien van afdichtflappen, en mestschuif	2013.01.V2	7
A 1.23	ligboxenstal met geprofileerde vloerplaten met sterk hellende langssleuven met urineafvoergat en hellende dwarsgroeven, aaneengesloten gelegd of gescheiden door mestafstorten voorzien van emissiereductiekleppen, met mestschuif	2013.04.V2	6
A 1.28	ligboxenstal met roostervloer, voorzien van rubber matten en composiet nokken met een hellend profiel, kunststofcassettes met kleppen in de roosterspleten en met mestschuif	2015.05	6
A 1.31	ligboxenstal met sleufvloer met dichte hellende vloer met geprofileerde rubber tegels, met mestschuif.	2018.02	8,1*
A 1.33	ligboxenstal met vlakke vloer, voorzien van rubberen sleufvloer met 3% hellende langssleuven en geprofileerd rubber (hellende V-vorm) met groeven en nopjes tussen de langssleuven, met mestschuif.	2018.06	7,1*

* Voor dit systeem is een voorlopige emissiefactor vastgesteld.

⁵ Huisvestingssystemen met RAV-code A 1.9 en A 1.17 hebben een emissiefactor van respectievelijk 6,0 en 5,1 kg NH₃ per dier per jaar, maar deze systemen mogen in nieuwe situaties niet meer worden toegepast.

In dit MER zal bij de beoordeling van de ammoniakemissie en stikstofdepositie worden gekeken naar de effecten die optreden indien in plaats van de stalsystemen in het voornemen, voor de nieuw te bouwen stallen wordt gekozen voor huisvestingssysteem met een lagere ammoniakemissie. Hierbij worden de systemen met een definitieve emissiefactor van 6, 7, 8 en 13 kg NH₃ per jaar beschouwd, al dan niet in combinatie met een vrijloopte.

Voer- en managementmaatregelen

In bijlage 2 van de Regeling ammoniak en veehouderij zijn twee voer- en managementmaatregelen opgenomen voor de diercategorie melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar.

- Beweiden ten minste 720 uur in een kalenderjaar (PAS 2015.08-02).
Toepassing van deze maatregel leidt tot een reductie van 5% van de stalemissie van ammoniak van de melkkoeien.
- Melkureumgehalte van ten hoogste 19 mg per 100 ml (PAS 2015.09-01).
Toepassing van deze maatregel leidt tot een reductie van 10% van de stalemissie van ammoniak van de melkkoeien (stalemissie).

Combinatie van beide maatregelen is niet mogelijk.

Beweiding van de melkkoeien is een belangrijk onderdeel van de bedrijfsvoering. Den Eelder past beweiding toe (zie hoofdstuk 2, figuur 2.2), maar kan niet voldoen aan de voorwaarden van de PAS-maatregel PAS 2015.08-02. Een voorwaarde is dat alle melk- en kalfkoeien in een bepaalde stal tegelijk en ten minste 3 uur per dag geweid worden. Omdat de melkkoeien bij 'den Eelder' vrije keuze hebben om in de stal of in de weide te zijn en de gehele dag naar de melkrobot kunnen, kan niet worden gegarandeerd dat alle melkkoeien tegelijk in het weiland zijn. Een andere voorwaarde is een dat gegevens over de 'melkgeldafrekening van de zuivelonderneming over de uitbetaalde weidemelkpremie' kunnen worden overgelegd. Omdat 'den Eelder' alle melk zelf verwerkt wordt geen weidemelkpremie uitbetaald en kan ook aan deze voorwaarde worden voldaan.

Omdat 'den Eelder' niet aan de voorwaarden van de PAS-maatregel kan voldoen wordt in dit MER geen rekening gehouden met deze PAS-maatregel en de bijbehorende korting van 5% op de stalemissie van ammoniak. Desondanks vindt wel beweiding van de melkkoeien plaats. De ammoniakemissie van het bedrijf is in dat geval duidelijk lager dan wanneer de melkkoeien het hele jaar op stal staan en alle mest moet worden uitgereden. De stalemissie is lager als koeien kortere tijd in de stal verblijven. Bij het beweiden zelf komt nauwelijks ammoniak vrij. Indien koeien kortere tijd in de stal verblijven hoeft minder mest uitgereden te worden. Daardoor treedt minder ammoniakemissie op vanaf de gronden waar de mest wordt uitgereden.

Sturing van het rantsoen en het melkureumgehalte is niet of minder goed mogelijk indien beweiding wordt toegepast. Deze maatregel wordt daarom niet verder beschouwd.

6 Milieueffecten

In dit MER zijn de relevante milieuaspecten beschouwd, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben.

Voor 'den Eelder' worden de volgende milieueffecten als relevant beschouwd:

- effecten die betrekking hebben op het woon- en leefklimaat in de omgeving van het bedrijf: geurhinder, luchtkwaliteit, geluid, externe veiligheid, verkeer en risico's voor de volksgezondheid;
- effecten op flora en fauna (beschermden soorten) en natuurgebieden;
- effecten op bodem, water, lucht en klimaat;
- zuinig gebruik van energie en grondstoffen en beheer van afvalstoffen;
- effecten op landschap, cultuurhistorie en archeologische waarden.

Per milieuaspect wordt het volgende beschreven:

- de bestaande toestand van het milieu alsmede de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen;
- de gevolgen voor het milieu die de voorgenomen activiteit kan hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop de gevolgen zijn bepaald en beschreven;
- de gevolgen voor het milieu die de beschreven alternatieven kunnen hebben, indien die gevolgen voor het betreffende milieuaspect relevant kunnen verschillen;
- welke maatregelen (kunnen) worden getroffen om belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu vanwege de voorgenomen activiteit te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk teniet te doen.

Bij de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen is uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden. In dit geval zijn die mogelijkheden beperkt doordat in de planregels de maximale omvang van de veehouderij en de stikstofemissie is vastgelegd (zie bijvoorbeeld de bestemmingsomschrijving artikel 3.1.2, onder e, en de gebruiksregels artikel 3.4.1, onder a en b, in combinatie met de begripsbepaling artikel 1.39). De omvang van de overige activiteiten (zuivelbereiding, mestvergistings, verkeer) zijn gekoppeld aan de omvang van de veehouderij. De omvang van de zuivelbereiding is tevens beperkt door opname van een specifieke aanduiding op de verbeelding.

6.1 Geurhinder

Activiteiten van 'den Eelder' die mogelijk geurhinder kunnen veroorzaken zijn:

- houden van dieren in stallen;
- opslag van agrarisch bedrijfsstoffen (mest, kuilvoer);
- be- en verwerken van mest;
- zuivelbereiding.

Hieronder worden deze activiteiten afzonderlijk beschreven. Al deze activiteiten worden in de bestaande situatie al uitgevoerd en hebben niet geleid tot geurhinder in de omgeving.

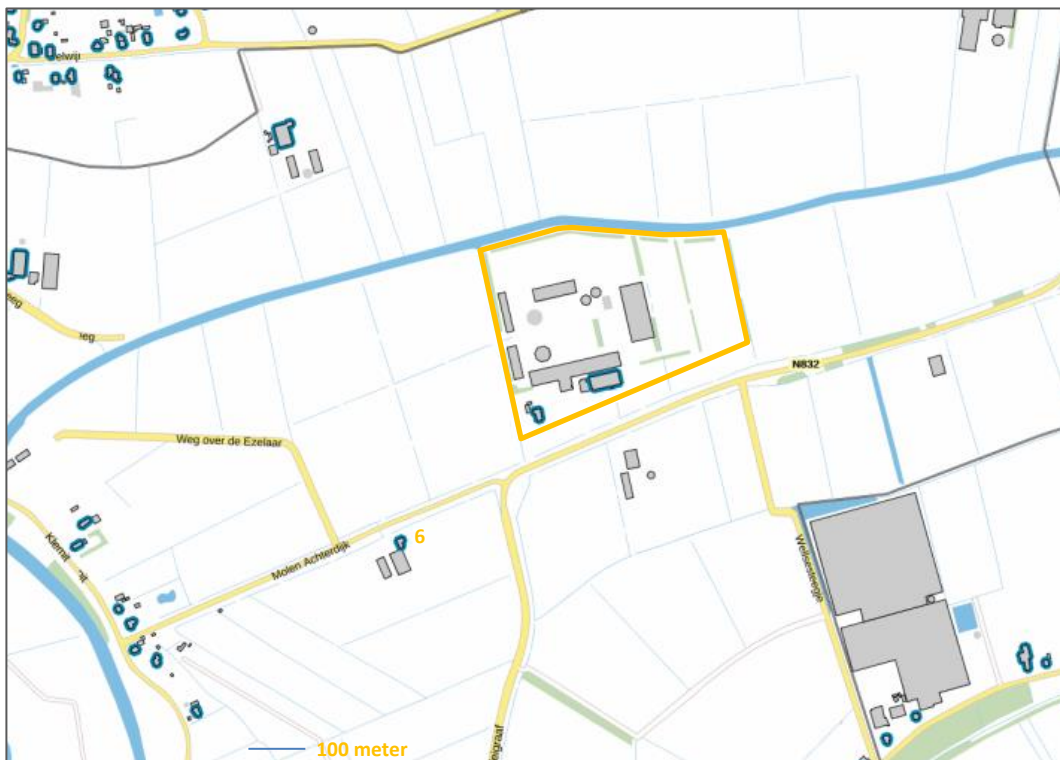
Door de vergroting van het bouwvlak en de herinrichting van het bedrijf zullen geuremissiepunten van de stallen wijzigen. Dit zal niet leiden tot geurhinder omdat in de directe omgeving geen geurgevoelige objecten zijn.

Houden van dieren in stallen

Omdat binnen de inrichting meer dan 200 melkkoeien worden gehouden vormt de Wet geurhinder en veehouderij het toetsingskader voor de beoordeling van geurhinder vanwege de tot de veehouderij behorende dierenverblijven.

Op grond van de Wet geurhinder gelden minimale afstanden tussen een dierenverblijf en voor geur gevoelige objecten. Indien aan deze afstanden wordt voldaan kan worden aangenomen dat geen onacceptabele geurhinder zal ontstaan. De afstand tussen een veehouderij waar melkkoeien of vrouwelijk jongvee worden gehouden tot de buitenzijde van een geurgevoelig object moet op grond van artikel 4 van de Wet geurhinder en veehouderij ten minste 50 meter bedragen indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen. De gemeenteraad van Maasdriel heeft een 'Verordening geurhinder en veehouderij' vastgesteld waardoor die afstand is teruggebracht naar 25 meter. Bij vergunningverlening moet die afstand worden gemeten vanaf het emissiepunt van het dierenverblijf, wat voor de stallen van 'den Eelder' de buitenzijde van een stal of kalveriglo is. Bij de beoordeling van het bestemmingsplan moet de afstand worden gemeten vanaf de rand van het bouwvlak waar een dierenverblijf opgericht kan worden. Binnen deze afstand zijn geen geurgevoelige objecten aanwezig.

De kortste afstand van de bestaande stallen tot de dichtst bijgelegen woning van derden (Molen Achterdijk 6, een bedrijfswoning bij een andere veehouderij) is 340 meter. De afstand tot de nieuw te bouwen rundveestallen wordt circa 590 meter. De afstand van deze woning tot de rand van het bestaande en nieuwe bouwvlak is 275 meter. Op deze afstand zal geen geurhinder vanwege de dierenverblijven optreden.

Figuur 6.1 Verblijfsobjecten (blauw omkaderd) in de omgeving van 'den Eelder' (bron: BAG-viewer)

Bij 'den Eelder' wordt drijfmest direct uit de stallen verwijderd en afgevoerd naar de mestvergistingsinstallatie. Dit leidt tot veel minder (geur)emissies dan bij stallen waarin mest gedurende langere tijd (maanden) wordt opgeslagen.

Opslag van agrarisch bedrijfsstoffen

Binnen de inrichting van 'den Eelder' worden agrarische bedrijfsstoffen opgeslagen. Het betreft met name kuilvoer (maïs, gras), vaste mest en drijfmest. Omdat de rundveemest bij 'den Eelder' wordt bewerkt in een vergistingsinstallatie, zijn er meer opslagvoorzieningen met verschillende mestvormen aanwezig dan bij een gangbaar bedrijf. Een deel van de opslagvoorzieningen ligt op dit moment buiten het vigerende bouwvlak. In het voorliggende bestemmingplan voor 'den Eelder' worden alle bestaande opslagvoorzieningen binnen het bouwvlak gebracht.

De opslag van kuilvoer en mest kan geurhinder veroorzaken. In het Activiteitenbesluit en de omgevingsvergunning zijn maatregelen voorgeschreven om geurhinder te voorkomen. De opslagvoorzieningen moeten op voldoende afstand van geurgevoelige objecten liggen. Opslag van mest in (grote) mestbassins moet plaatsvinden op te minste 100 meter van een voor geur gevoelig object. Voor overige agrarische bedrijfsstoffen geldt een afstand van 50 meter.

Bij 'den Eelder' zijn binnen 100 meter van de rand van het bouwvlak geen geurgevoelige objecten aanwezig. Geurhinder vanwege de opslag van agrarische bedrijfsstoffen zal niet optreden.

Be- en verwerken van mest

Bij 'den Eelder' wordt rundveemest bewerkt in een vergistingsinstallatie. Het residu van de mestvergisting wordt gescheiden in een dunne en een dikke fractie. De dikke mestfractie (35-40% droge stof) wordt daarna gecomposteerd en gebruikt als boxstrooisel en als vaste mest uitgereden op de eigen gronden.

De vergistingsinstallatie is een gesloten systeem waar biogas wordt gewonnen. Biogas bestaat voor 95% uit methaan en kooldioxide. Biogas bevat een kleine hoeveelheid H₂S dat sterk ruikt (rotte eierenlucht). Omdat het een gesloten systeem betreft vinden geen emissies plaats die tot geurhinder kunnen leiden. Het biogas wordt door een ontzwavelingsunit geleid en daarna verbrand in een WKK-installatie en verwarmingsketels. Ook hierbij vindt geen relevante geuremissie plaats.

Bij het composteren van de dikke fractie komt nauwelijks geur vrij omdat de vluchtige componenten tijdens het vergisten al uit de mest zijn verwijderd.

Zuivelbereiding

Bij de zuivelbereiding treden geen relevante geuremissies op. Zowel in de hal als daarbuiten is in de bestaande situatie geen sprake van geurhinder. Ook na uitbreiding vinden er geen bewerkingen plaats die tot geurhinder kunnen leiden. Bovendien is de afstand van het zuivelgebouw tot de dichtst bijgelegen woning van derden circa 360 meter.

6.2 Emissies naar de lucht

Luchtemissies kunnen optreden uit de stallen, de zuivelbereiding, verkeer, mestbewerking en de wkk-installatie. Hierna wordt beschreven welke milieubelastende emissies kunnen optreden. Naast geur en ammoniak gaat het in ieder geval om fijn stof (PM_{10}), zeer fijn stof ($PM_{2,5}$), stikstofoxiden (NO_x) en broeikasgassen kooldioxide (CO_2), methaan (CH_4) en lachgas (N_2O).

Ammoniakemissie

Bij het houden van dieren in stallen, het beweiden van vee en opslag en aanwending van mest komt ammoniak (NH_3) vrij. De emissie van ammoniak leidt tot aantasting van voor stikstof gevoelige natuur door vermisting en verzuring en kan tevens leiden tot gezondheidsklachten door de vorming van secundair fijn stof. Hieronder worden de verschillende activiteiten beschreven waarbij een relevante emissie van ammoniak naar de lucht kan optreden.

Het houden van koeien en jongvee in stallen

Voor het berekenen van de ammoniakemissie van de melk- en kalfkoeien wordt uitgegaan van de huisvestingssysteem 'vrijloopstallen' (RAV-code A 1.100, overige huisvestingssystemen, ammoniakemissie 13 kg NH_3 per dierplaats per jaar) en 'ligboxenstal met V-vormige vloer van geprofileerde vloerelementen in combinatie met een gierafvoerbuis en met mestschuif' (RAV-code A 1.18, ammoniakemissie 8 kg NH_3 per dierplaats per jaar). Voor het jongvee wordt uitgegaan van de standaard emissiefactor van 4,4 kg NH_3 per dierplaats per jaar. De totale ammoniakemissie uit de stallen is 14.580 kg NH_3 per jaar, zie tabel 6.1.

Voor deze huisvestingssystemen en dieraantallen is een vergunning verleend op grond van de Wet natuurbescherming. In deze vergunning is het aantal dieren per huisvestingssysteem vastgelegd. In de regels van het bestemmingsplan (artikel 3.4.1 onder a) is geborgd dat gebruik dat leidt tot een hogere stikstofemissie of een hogere stikstofdepositie verboden is.

Beweiden en bemesten

Ammoniak komt ook vrij bij het beweiden van vee en het aanwenden van mest. Deze activiteiten vinden na realisatie van de nieuwe stallen plaats buiten het plangebied en zijn op grond van het aldaar geldende bestemmingsplan toegestaan. Voor de beoordeling van de milieueffecten is er wel een directe samenhang met de activiteiten die in het voorliggende plan mogelijk worden gemaakt. Daarom zijn beweiden en bemesten wel van belang voor de beoordeling van de milieueffecten.

Het aantal stuks vee dat gehouden kan worden en de hoeveelheid mest die wordt aangewend neemt niet toe. Doordat meer beweiding plaatsvindt ten opzichte van de bestaande situatie zal de ammoniakemissie vanaf de weilanden afnemen. Bij bedrijven die beweiding toepassen wordt minder mest in de stallen geproduceerd. Deze mest hoeft niet te worden uitgereden. Ook kan op weidegrond minder mest worden uitgereden waardoor de ammoniakemissie door mestaanwending op deze gronden op jaarbasis veel lager is.

De conclusie is dat de verandering van de inrichting die mogelijk wordt door de herziening van het bestemmingsplan niet zal leiden tot een toename van de ammoniakemissie door beweiden of bemesten ten opzichte van de bestaande situatie.

Tabel 6.1 Emissie van ammoniak en fijnstof van het voornemen

stal	diercategorie	RAV-code	aantal	ammoniak		fijnstof	
				kg/dier	kgNH ₃ /jr	g/dier	kg/jr
2.	Vrouwelijk jongvee	A 3.100	180	4,4	792,0	38	6,84
3.	Vrouwelijk jongvee	A 3.100	60	4,4	264,0	38	2,28
4.	Vrouwelijk jongvee	A 3.100	300	4,4	1.320,0	38	11,40
7.	Melkkoeien	A 1.100	220	13,0	2.860,0	118	25,96
11.	Vrouwelijk jongvee	A 3.100	160	4,4	704,0	38	6,08
16A	Melkkoeien	A 1.100	160	13,0	2.080,0	118	18,88
16A	Melkkoeien	A 1.18	100	8,0	800,0	118	11,80
16B	Melkkoeien	A 1.100	160	13,0	2.080,0	118	18,88
16B	Melkkoeien	A 1.18	100	8,0	800,0	118	11,80
16C	Melkkoeien	A 1.100	160	13,0	2.080,0	118	18,88
16C	Melkkoeien	A 1.18	100	8,0	800,0	118	11,80
			Totaal		14.580,0		144,60

Alternatieve huisvestingssystemen

Voor melk- en kalfkoeien zijn huisvestingssystemen met een lagere ammoniakemissie beschikbaar. Indien in de nieuw te bouwen stallen (16A, 16B en 16C) een huisvestingssysteem met een ammoniakemissiefactor van 6 of 7 kg NH₃ per dierplaats per jaar wordt toegepast is kan de ammoniakemissie worden verlaagd. In tabel 6.2 staat de bedrijfsemmissie indien het huisvestingssysteem met RAV-code A 1.18 wordt vervangen door een systeem met een lagere emissiefactor en wanneer de nieuwe stallen geheel extra emissiearm worden uitgevoerd, zonder vrijloopgedeelte.

Vervangen van het huisvestingssysteem A 1.18 door een emissiearmere huisvestingssysteem heeft weinig effect op de totale bedrijfsemmissie uit de stallen. De afname is maximaal 4%. Het toepassen van een emissiearm huisvestingssysteem met dichte betonnen vloeren in plaats van het vrijloopgedeelte met een zachte bodem en een oppervlak van 10 m² per koe, heeft een groter effect. De bedrijfsemmissie uit de stallen neemt in dat geval met 16 tot 27% af. Initiatiefnemer kiest hier niet voor en wil een groot deel van de stal inrichten als vrijloopstal ter bevordering van het welzijn van de melkkoeien en om te voldoen aan de wensen van de maatschappij.

Tabel 6.2 Bedrijfsemmissie van ammoniak bij alternatieve huisvestingssystemen melk- en kalfkoeien

Indeling stallen 16A, 16B en 16C	Emissiefactor 8		Emissiefactor 7		Emissiefactor 6	
	kgNH ₃ /jr	%	kgNH ₃ /jr	%	kgNH ₃ /jr	%
Deels emissiearm (100 plaatsen), deels vrijloop (160 plaatsen)	14.580 (voornemen)		14.280	- 2%	13.980	- 4%
Gehele stal emissiearm (260 plaatsen)	12.180	- 16%	11.400	- 22%	10.620	- 27%

Stikstofoxiden (NO_x)

Stikstofoxiden komen bij 'den Eelder' vrij bij verbranding van (bio)gas en verkeersbewegingen. Van de relevante emissiebronnen is de jaarlijkse emissie berekend. Daarbij is gebruikgemaakt van dezelfde uitgangspunten en emissienormen die in AERIUS Calculator worden gebruikt om de stikstofdepositie te berekenen. Hieronder worden de belangrijkste bronnen kort beschreven. De totale NO_x-emissie bedraagt circa 1.300 kg/jaar. In de bestaande situatie zijn de meeste van deze bronnen ook al aanwezig. Door de uitbreiding van 'den Eelder' zal de NO_x-emissie enigszins toenemen. Voor de milieueffecten, zoals stikstofdepositie, is dit niet relevant, zie hoofdstuk 6.7.

WKK

Het biogas dat vrijkomt bij de mestvergisting wordt in een de warmte-kracht-installatie (wkk) verbrand. De wkk-installatie heeft een vermogen van 65 kW. De installatie moet voldoen aan de emissie-eisen die in het Activiteitenbesluit zijn opgenomen. De NO_x-emissie bedraagt op jaarbasis maximaal 690 kg.

Verwarmingsketels

Ten behoeve van de zuivelbereiding en ruimteverwarming zijn binnen de inrichting meerdere verwarmingsketels die worden gestookt op (eigen) biogas of op propaan. De totale NO_x-emissie van deze ketels bedraagt maximaal 90 kg/jaar.

Verkeer en intern transport

Binnen de inrichting zijn in totaal tien tractoren en twee shovels aanwezig. De emissie is berekend op basis van het jaarlijkse brandstofverbruik. De jaarlijkse NO_x-emissie bedraagt maximaal 434 kg.

Verkeer van en naar de inrichting bestaat uit maximaal 30 vrachtwagens, 10 tractoren en 100 personenwagens (personeel en bezoekers) per etmaal. De rijafstand tot de provinciale weg wordt als uitgangspunt gehanteerd voor de berekening van de emissies die aan dit voornemen zijn toe te schrijven. De NO_x-emissie bedraagt maximaal 14 kg/jaar.

Fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5})

Bij een maximale veebezetting van 1.000 melk- en kalfkoeien en 700 stuks jongvee is de emissie van fijn stof (PM₁₀) uit de stallen 144,6 kg PM₁₀ per jaar. Hierbij is voor melk- en kalfkoeien uitgegaan van de emissiefactor van beweiden (118 gram PM₁₀ per jaar). Indien de emissiefactor voor permanent opstallen wordt gebruikt (148 gram PM₁₀ per jaar) dan is de fijn stof-emissie 174,6 kg PM₁₀ per jaar. Andere emissiebronnen binnen de inrichting (verkeer, verbrandingsinstallaties) zijn te verwaarlozen in verhouding tot de stalemissies.

Met het verspreidingsmodel ISL3a is de concentratie fijn stof (PM₁₀) in de omgeving van de projectlocatie berekend. De berekeningen zijn opgenomen in bijlage 4.

De bestaande jaargemiddelde achtergrondconcentratie fijn stof bij de omliggende (bedrijfs)woningen is 21,2 tot 21,4 µg/m³. Dit is ruim beneden de wettelijke grenswaarde voor de bescherming van de gezondheid van de mens die 40 µg/m³ bedraagt.

De bijdrage van 'den Eelder' is maximaal 0,01 µg/m³. Het bedrijf draagt daarom niet in betekenende mate bij aan de concentratie fijn stof.

Het aantal maal dat de 24-uurgemiddelde grenswaarde van 50 µg/m³ bij omliggende woningen wordt overschreden is maximaal 9,3 per jaar. Dit is veel lager dan het maximum van 35.

De bestaande jaargemiddelde concentratie zeer fijn stof (PM_{2,5}) in de omgeving is 12,2 µg/m³. Dit is ruim onder de wettelijke grenswaarde voor de bescherming van de gezondheid van de mens die 25 µg/m³ bedraagt. Voor zeer fijn stof is de bijdrage van 'den Eelder' minder dan 0,01 µg/m³.

De conclusie is dat de concentratie fijn stof en zeer fijn stof in de omgeving van 'den Eelder' voldoet aan de wettelijke grenswaarden en dat 'den Eelder', ook na uitbreiding, niet in betekenende mate bijdraagt aan de concentratie zwevende deeltjes.

Broeikasgassen

Bij een melkveehouderij komen verschillende broeikasgassen vrij, zoals kooldioxide, methaan en lachgas. Hieronder worden deze emissies nader beschouwd. Ten opzichte van de referentiesituatie verandert de emissie van broeikasgassen niet belangrijk. Het aantal stuks melkrundvee dat gehouden wordt wijzigt niet en de wijziging van het stalsysteem zal weinig effect hebben op de emissie van broeikasgassen. De uitbreiding van de zuivelbereiding en het bezoekerscentrum zal tot een beperkte toename van gemotoriseerd verkeer van en naar de inrichting leiden.

Kooldioxide

Bij verbranding van komt kooldioxide (CO₂) vrij. Den Eelder gebruikt zo min mogelijk fossiele brandstoffen. Het bedrijf produceert biogas uit de eigen mest en wekt elektrische energie op met een op biogas gestookte wkk-installatie en zonnepanelen. Het bedrijf is daardoor grotendeels energieneutraal. Door de teelt van voedergewassen wordt CO₂ uit de lucht gebonden. Er is geen CO₂-balans opgesteld, maar per saldo zal het bedrijf ongeveer CO₂-neutraal zijn.

Methaan en lachgas

Het melkvee produceert broeikasgassen als methaan (CH₄) en lachgas (N₂O). Deze broeikasgassen worden in kleinere hoeveelheden uitgestoten dan kooldioxide, maar ze hebben een sterker broeikaseffect. Methaan is 21 keer sterker dan kooldioxide, lachgas zelfs 310 keer. Lachgas komt vrij bij mestopslag, mestaanwending, beweiding en vernieuwing van grasland. De emissie van lachgas is bij beweiding hoger dan bij opstallen en uitrijden van mest. Emissie van methaan wordt veroorzaakt door pens- en darmfermentatie en afbraak van organische stof. De emissie is sterk afhankelijk van de samenstelling van het rantsoen. Methaan komt vrij bij het opstallen en beweiden van het vee en bij opslag en uitrijden van mest. De emissie van methaan is bij opgeslagen dunne mest hoger dan bij vaste mest of weidemest. Directe afvoer en verwerking van drijfmest naar de mestvergistingsinstallatie vermindert daarom de emissie van methaan aanzienlijk.

Door diverse onderzoekscentra wordt onderzoek uitgevoerd naar maatregelen om de emissie van deze broeikasgassen uit de melkveehouderij te reduceren. De melkveehouder kan invloed op uitoefenen op de vorming van broeikasgassen, bijvoorbeeld door aanpassing van het rantsoen en de wijze van bemesten.⁶ Afvangen van deze broeikasgassen is geen optie omdat de dieren dan in gesloten stallen moeten worden gehouden. Directe afvoer van drijfmest naar een mestvergister waarbij methaan wordt opgevangen en nuttig gebruikt - zoals bij 'den Eelder' wordt toegepast - is een effectieve maatregel.

⁶ *Maatregelen reductie emissie methaan, lachgas en CO₂ in de landbouw*; Publicatie Agentschap NL/Ministerie Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, <http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/broeikasgassen/landbouw/downloads-landbouw/maatregelen-reductie/>

De uitbreiding van 'den Eelder' heeft geen invloed op de uitstoot van methaan en lachgas. Het aantal dieren en de mestproductie blijft vrijwel gelijk. Meer beweiden heeft zowel positieve als negatieve effecten voor de emissies. Per saldo is er geen relevant verschil. De keuze van het huisvestingssysteem heeft geen invloed op de emissies van broeikasgassen.

6.3 Geluid

Melkveehouderij 'den Eelder' veroorzaakt geen geluidhinder voor de omgeving. De vergroting van het bouwvlak, de herinrichting van de veehouderij en de uitbreiding van de zuivelbereiding hebben ook geen relevante invloed op de geluidemissies.

Op basis van de VNG-Brochure Bedrijven en Milieuzonering geldt er voor melkveehouderijen (fokken en houden van rundvee, SBI 0121) voor het aspect geluid een richtafstand van 30 meter tot omliggende geluidgevoelige objecten. Voor zuiverbereiding uit melk met een verwerkingscapaciteit van minder dan 55.000 ton per jaar (SBI 1551) is de richtafstand voor geluid 100 meter. Voor de afzonderlijke installaties gelden geen grotere richtafstanden.

In de directe omgeving van 'den Eelder' liggen geen geluidgevoelige objecten. De dichtstbij gelegen woning van derden ligt op circa 275 meter van het bouwvlak en circa 370 meter van de inrit naar het bedrijf. De afstanden tot geluidgevoelige objecten zijn voldoende groot zodat geluidhinder niet zal optreden. Indirecte hinder door de verkeersaantrekkende werking is ook niet aan de orde. Het verkeer van de inrichting gaat direct op in het verkeer op de Molen Achterdijk (N832).

Het voornemen is om een tweede bedrijfswoning te bouwen op kortere afstand van de Molen Achterdijk dan het vigerende bestemmingsplan toelaat. Er is onderzoek verricht naar de geluidbelasting van deze woning vanwege het wegverkeer.⁷ Uit dit onderzoek volgt dat de geluidbelasting ter plaatse van de maatgevende gevels ten hoogste 52 dB bedraagt en daarmee de voorkeursgrenswaarde van 48 dB overschrijdt. Het bevoegd gezag dient een hogere waarde voor de nieuwe woning vast te stellen.

6.4 Externe veiligheid

Binnen de inrichting vinden activiteiten plaats die een risico vormen voor mensen die in de directe omgeving verblijven. Het betreft met name de opslag van gevaarlijke stoffen:

- opslag van (bio)gas in twee silo's van de mestvergistingsinstallatie;
- opslag propaan in twee bovengrondse tanks met inhoud van 27.000 liter + 8.000 liter;⁸
- opslag van diverse gevaarlijke stoffen (onder andere chloorbleekloog, formaline, salpeterzuur, natronloog, reinigingsmiddelen, speedip);
- opslag dieselolie, in twee bovengrondse tanks, totaal 15.000 liter, in pandig op een vloeistofdichte vloer.

De regels uit het Activiteitenbesluit en de betreffende PGS zijn van toepassing op de opslag van gevaarlijke stoffen.

⁷ NIPA milieutechniek b.v., Akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai Molen Achterdijk te Well, rapportnummer 15063-3, 31 maart 2017.

⁸ Door het gebruik van biogas is het verbruik van propaan belangrijk afgenomen. De propaantanks zijn nog wel aanwezig op het bedrijf en dienen vooral als back-up in geval van storing of onderhoud bij de vergistingsinstallatie.

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) is van toepassing vanwege de opslag van propaan binnen de inrichting. Het betreft een zogenaamde 'categoriale inrichting' waarvoor in de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi) vaste afstanden zijn opgenomen om te voldoen aan de grens- en richtwaarde voor het groepsrisico van 10^{-6} per jaar. Voor een bovengrondse reservoir van propaan met een inhoud tussen 20 en 50 m^3 en een jaarlijkse doorzet van minder dan 100 m^3 per jaar (bij 'den Eelder' is de huidige doorzet circa 15 m^3 per jaar), geldt een minimum afstanden tot kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. Op basis van de VNG-Brochure Bedrijven en Milieuzonering geldt er voor melkveehouderijen (fokken en houden van rundvee, SBI 0121) voor het aspect gevaar een richtafstand van 10 meter tot omliggende verblijfsobjecten. Voor zuiverbereiding uit melk met een verwerkingscapaciteit van minder dan 55.000 ton per jaar (SBI 1551) is de richtafstand voor gevaar 30 meter. Voor de bovengrondse opslag van propaan ($8-80 \text{ m}^3$) is de richtafstand 100 meter, voor de bovengrondse opslag van brandbare vloeistoffen (tot 10 m^3) is de richtafstand 50 meter en voor gasgestookte stookinstallaties tot 2,5 MW is de richtafstand 10 meter. De grootste richtafstand is daarom 100 meter.

De afstand tot verblijfsobjecten in de omgeving van de inrichting alsook de afstand tot de openbare weg is voldoende groot zodat deze activiteiten geen bijzonder risico vormen voor mensen die buiten de inrichting verblijven.

In de omgeving van het plangebied zijn geen inrichtingen of leidingen die een risico vormen voor de veiligheid in het plangebied.

6.5 Verkeer

Door de uitbreiding van de zuivelbereiding zal het gemotoriseerd verkeer van en naar de inrichting enigszins toenemen. Ook zal het bezoekerscentrum naar verwachting leiden tot meer verkeersbewegingen door een toename van het aantal bezoekers.

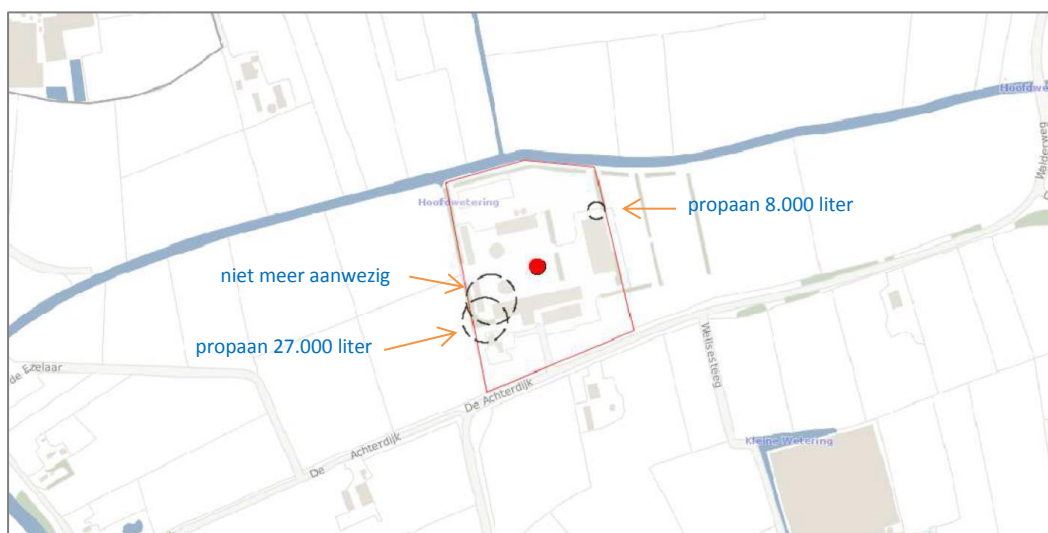
In de bestaande situaties bezoeken per werkdag circa 25 vrachtwagens het bedrijf. In de nieuwe situatie, bij maximale invulling van het plan, zijn dat circa 30 vrachtwagens per dag. Op jaarbasis zijn dat circa 10.000 vrachtwagens.

Daarnaast komen er regelmatig bestelwagens, personenwagens en tractoren van en naar het bedrijf. In de bestaande situatie zijn dat circa 50 personen- en bestelwagens per werkdag. In de nieuwe situatie zullen dat er circa 75 tot 100 zijn, afhankelijk van het aantal bezoekers van het bezoekerscentrum dat met een personenwagen komt. Op jaarbasis zijn dit in totaal circa 26.000 personen- en bestelwagens zijn.

Incidenteel (hooguit 12 dagen per jaar) wordt maïs of gras ingekuuld. Op die dagen komen en gaan er meerdere tractoren van het bedrijf, zowel in de dag- als avondperiode.

Het bedrijf is gelegen aan een provinciale weg N832 (Molen Achterdijk) en is daardoor goed bereikbaar. De bereikbaarheid in westelijke richting wordt nog beter door de openstelling van de Maas-Waalweg. Deze vormt de laatste infrastructurele verbinding tussen de kruising Maas-Waalweg – Delwijnsestraat – Welleindsestraat in de gemeente Zaltbommel en de T-kruising Molen Achterdijk / N382 in de gemeente Maasdriel. Door realisatie van deze weg wordt de Maas-Waalweg doorgetrokken en is de verbindingsweg voltooid.

Op het terrein van 'den Eelder' is voldoende ruimte aanwezig voor parkeren en voor het manoeuvreren van vrachtverkeer. De bedrijfsactiviteiten leiden niet tot verkeershinder of onveilige verkeerssituaties.

Figuur 6.2 Risicokaart - de cirkels betreffen de risicocontouren rond de opslag van propaan.

Tabel 6.3 Verkeer van en naar 'den Eelder' (één voertuig = twee verkeersbewegingen)

Aard van de activiteit	Frequentie (max)	Tijdstip*	Maximale duur	Totaal per jaar
<i>Reguliere bedrijfsvoering</i>				
Aan/afvoer rundvee kalveren (vrachtwagen)	1 vracht per week	dagperiode	15 min per vracht	52
slachtvee (vrachtwagen)	1 vracht per maand	dagperiode	15 min per vracht	12
Afvoer zuivelproducten (vrachtwagen)	30 vrachten per dag	dagperiode (80%) avondperiode (10%) nachtperiode (10%)	15 min per vracht	9.420
Aanvoer (geiten)melk (vrachtwagen)	3 vrachten per week	dagperiode	30 min per vracht	156
Aanvoer krachtvoer (vrachtwagen)	2 vracht per week	dagperiode	30 min per vracht	104
Overige aan-/afvoer vrachtwagens (o.a.verpakkingsmateriaal, afval, kadavers, diesel)	5 vrachten per week	dagperiode	15 min per vracht	260
Personenauto's/bestelauto's (personeel/bedrijfsmatig)	50 per dag	dagperiode (80%) avondperiode (10%) nachtperiode (10%)	-	18.250
Personenauto's (bezoekerscentrum)	50 per dag	dagperiode		7.800
Afvoer mest (tractor)	25 dagen per jaar, 10 vrachten per dag	dagperiode	15 min per vracht	250
<i>Regelmatig terugkerende en incidentele activiteiten</i>				
Inkuilen gras/maïs	12 dagen per jaar, 35 vrachten per dag	dagperiode (75%) avondperiode (25%)	12 uur per dag	420

* Voor agrarische inrichtingen is de dagperiode 06:00-19:00 uur, de avondperiode 19:00-22:00 uur en de nachtperiode 22:00-06:00 uur (Artikel 2.17, vijfde lid, Activiteitenbesluit).

6.6 Risico's voor de volksgezondheid

Ten aanzien van intensieve veehouderij vindt een maatschappelijke discussie plaats over de risico's voor de volksgezondheid. Infectierisico's worden vooral verwacht bij varkens- en kippenhouderijen, mede door het grote aantal dieren dat daar wordt gehouden en de regelmatige diertransporten. Er is bezorgdheid over de luchtkwaliteit (met name fijn stof en endotoxinen), geurhinder en het risico van infectieziekten die van dier op mens kunnen worden overgedragen (zoönosen). De laatste jaren zijn er veel onderzoeken uitgevoerd en gepubliceerd over de risico's van de veehouderij voor de volksgezondheid. Het blijkt moeilijk om een duidelijke relatie aan te tonen tussen de aanwezigheid of omvang van veehouderijen en de kans die omwonenden lopen om ziek te worden. Voor Q-koorts is wel een duidelijk verband aangetoond met de aanwezigheid van geitenhouderijen in de omgeving. Recent is ook vastgesteld dat bij mensen die in de buurt van geitenhouderijen wonen vaker longontsteking voorkomt. Voor de overige zoönosen zijn onvoldoende gegevens beschikbaar over het risico in relatie tot de afstand tot veehouderijen, het bedrijfstype en de bedrijfsgrootte. Wel is bekend dat veehouders, medewerkers op veehouderijen en dierenartsen een verhoogd risico hebben om bepaalde zoönosen op te lopen. Direct contact met dieren is daarbij een risicofactor.^{9,10}

Bij melkveehouderijen zijn geen risico's op infectie van omwonenden door zoönosen bekend. Botulisme en E-coli-besmetting komen beperkt voor bij runderen. Tuberculose en brucellose zijn in het verleden vastgesteld bij geïmporteerde kalveren. Bij melkrundvee komen ook besmettingen met campylobacter en MRSA voor. Deze infecties vormen geen risico voor omwonenden. Besmetting vindt enkel plaats door consumptie van vlees of (rauwe) melk of door direct contact met dieren. In 2011 is het Schmallenbergvirus aangetroffen bij runderen en schapen. Dit virus kan leiden tot misvormingen bij kalveren en lammeren. Het RIVM acht het zeer onwaarschijnlijk dat het virus een infectie bij de mens kan veroorzaken.¹¹ De emissie van endotoxinen en fijnstof is bij melkveehouderijen relatief gering.¹² In hoofdstuk 6.2 is al aangegeven 'den Eelder' niet in betekenende mate bijdraagt aan de concentratie fijnstof in de omgeving van het plangebied.

Melkveehouderij en zuivelmakerij 'den Eelder' vormt daarom geen bijzonder risico voor de gezondheid van mensen die in de omgeving van het bedrijf verblijven. Ook zijn er in dit geval in de directe omgeving van het bedrijf geen woningen of andere locaties waar mensen gedurende langere tijd verblijven. De veranderingen die initiatiefnemer wil realiseren zullen niet leiden tot een grotere risico's ten opzichte van de huidige situatie.

Maatregelen

Den Eelder treft maatregelen om de risico's van insleep van dierziekten en het gebruik van antibiotica zo veel mogelijk te beperken. Den Eelder is een gesloten bedrijf; geen aanvoer van dieren van elders, uitsluitend eigen aanfok. Via de melkgift en activiteitsensoren wordt de gezondheid van de melkkoeien continu gemonitord. In samenwerking met de dierenarts

⁹ Infectierisico's van de veehouderij voor omwonenden, RIVM Rapport 609400004 (2012)

¹⁰ Mogelijke effecten van intensieve veehouderij op omwonenden: onderzoek naar potentiële blootstelling en gezondheidsproblemen, IRAS-NIVEL-RIVM-bureau GMV van GGD Brabant en Zeeland (7 juni 2011)

¹¹ Staat van zoönosen 2011, RIVM Rapport 330291008/2012.

¹² Zie bijvoorbeeld rapport van bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid (GMV) van de GGD Brabant en Zeeland over de komst van een mega-melkveebedrijf in Oploo.

is een 'Bedrijfsgezondheidsplan' opgesteld. Op een vaste dag per week bezoekt de dierenarts het bedrijf en worden de dieren stelselmatig gecontroleerd door de dierenarts.

Personeel van de zuivelbereiding en bezoekers komen niet in contact met de dieren. Binnenkort beschikt 'den Eelder' over het Keurmerk Zoönosen van de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD).

Personeel en bedrijfsmatige bezoekers die wel in contact komen met de dieren moeten bedrijfskleding dragen die regelmatig wordt gereinigd. Veetransportwagens worden tussen alle transporten ontsmet.

De gecomposteerde mest wordt gebruikt als boxstrooisel voor de koeien, zodat geen of minder producten (zaagsel) nodig zijn van buitenaf. Ook dit vermindert de kans op ziekte-insleep.

In geval van het uitbreken van een veewetziekte is voldoende mestopslagcapaciteit belangrijk (transport van mest en dieren is dan verboden). De wettelijk minimaal vereiste opslagcapaciteit voor mest gaat uit van zeven maanden. De opslagcapaciteit bij 'den Eelder' is ruim voldoende om aan de wettelijke eis te voldoen, mede omdat de rundveemest op het bedrijf zelf bewerkt wordt.

6.7 Effecten op natuur

Soortenbescherming

Door Bureau Bleijerveld/Ruimte voor Advies is een 'Quick Scan Flora en Fauna' uitgevoerd. De uitgevoerde onderzoeken zijn opgenomen als bijlage 5. De resultaten van het onderzoek zijn hieronder samengevat.

Huismus

In de te slopen stal zijn tien vaste nestplaatsen van Huismus aanwezig. Vaste nestplaatsen van vogels zijn jaarrond beschermd; ook als op de locatie op dat moment niet gebroed wordt. Door de sloop gaan vaste nestplaatsen van Huismus verloren. Om het aantal potentiële verblijfplaatsen op peil te houden moeten maatregelen getroffen worden. Deze worden aan het eind van dit hoofdstuk beschreven.

Kerkuil

In de stroschuur bevindt hoogstwaarschijnlijk een nestplaats van een Kerkuil. Kerkuilen hebben een jachtgebied van minimaal 40 tot 60 hectare en foerageren tot maximaal 1.500 meter van de nestplaats. Kerkuil jaagt boven open veld, bij voorkeur in muizenrijke randstroken, zoals bermen, akkerranden en stroken langs opgaande begroeiing. Het ruim opgezette erf met ruige stroken, open schuren en singels is goed geschikt om te foerageren, maar met 7,5 hectare zal het een klein onderdeel vormen van het totale territorium. Door de bouw van de stal verdwijnt één singel, maar de singel ten zuiden hiervan wordt in oostelijke richting verlengd ten behoeve van de landschappelijke inpassing. Verder ontstaan er nieuwe ruige randen langs de nieuwe stal en het aan te leggen retentiebekken. Er is daarom geconcludeerd dat er geen negatief effect is op het leefgebied van de Kerkuil. De relevante wijzigingen hebben betrekking op een zeer gering deel van het totale leefgebied van de Kerkuil. Bovendien hebben de wijzigingen geenwezenlijke invloed op de foerageerfunctie.

Vogels zonder vaste nestplaats

Er moet rekening worden gehouden met broedsels van vogels zonder vaste nestplaats. De broedsels kunnen aanwezig zijn in zowel de te rooien haag als de te slopen stal. Broedsels van vogels en de dieren zelf kunnen schade ondervinden wanneer de uitvoering in het broedseizoen plaatsvindt. Dit is verboden en hiervoor is geen ontheffing mogelijk.

Vleermuizen

het is zeer onwaarschijnlijk dat zich binnen het plangebied verblijfplaatsen voor vleermuizen bevinden. Wel kunnen de hagen op het terrein een bescheiden rol spelen als onderdeel van het foerageergebied. Het rooien van één haag is niet van wezenlijke invloed op de foeragemogelijkheden. Bovendien wordt de resterende groenstructuur op het terrein versterkt.

Licht beschermde zoogdieren en amfibieën

In het plangebied en op de plaatsen van de ingrepen zijn licht beschermde soorten uit de soortgroepen zoogdieren en amfibieën te verwachten. (zoals Haas, Huisspitsmuis, Veldmuis, Egel en Mol, respectievelijk Kleine watersalamander, Bruine kikker en Gewone pad). Voor de te verwachten soorten zoogdieren en amfibieën geldt een algemene vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming zolang het een ruimtelijke ingreep betreft.

Reptielen, vissen en ongewervelden

Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor reptielen. De watergangen op het terrein zijn ongeschikt voor beschermde soorten vissen zoals Kleine modderkruiper en Bittervoorn. Het plangebied vormt ook geen geschikte habitat voor beschermde soorten ongewervelden. Negatieve effecten door het plan zijn daarom uit te sluiten.

Planten

Er is geen aanleiding om binnen het plangebied beschermde of bedreigde botanische waarden te verwachten.

Maatregelen

Ten aanzien van Huismus is een mitigatie- en compensatieplan opgesteld. Doel hiervan is tijdig vervangende nestplaatsen beschikbaar te hebben voor de nestplaatsen die verloren gaan. Hiermee neemt de potentiële beschikbaarheid van nestgelegenheid niet af en wordt strijdigheid met de Wet natuurbescherming en Vogelrichtlijn voorkomen. Bij het opstellen van het mitigatie- en compensatieplan is aangesloten bij de Soortenstandaard. De nieuwe stallen krijgen een open karakter en er worden 20 voorzieningen aangebracht die geschikt zijn als nestplaats voor de huismus in de vorm van 7 Vivara pro NK MU 02 kasten met 3 nestplaatsen per kast. De kasten worden minimaal drie maanden voor het onklaar maken van de bestaande nesten gerealiseerd en de oude stal wordt buiten het broedseizoen¹³ gesloopt.

¹³ De piek van het broedseizoen valt in de periode van half maart tot half juli. In de periode november-februari is de kans op broedgevallen zeer klein.

Ontheffing Wet natuurbescherming

Op 2 oktober 2018 hebben gedeputeerde staten van Gelderland een ontheffing verleend voor de verandering van het bedrijf. De te treffen maatregelen ten aanzien van de Huismus zijn als voorschriften aan deze ontheffing verbonden.

Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet in of in de directe nabijheid van een beschermd natuurgebied. De activiteiten van 'den Eelder' die het plan mogelijk maakt zullen geen directe invloed hebben op de oppervlakte of de kwaliteit van deze gebieden. Indirect kan stikstofdepositie wel bijdragen aan verslechtering omdat de bestaande stikstofdepositie in Nederland voor veel habitats en sommige leefgebieden van soorten te hoog. De toevoer van stikstofverbindingen via de lucht kan leiden tot vermisting en verzuring van de bodem wat leidt tot een afname van de biodiversiteit. Hierna wordt daarom beschreven welke gebieden beschermd dienen te worden en wat de bijdrage van 'den Eelder' is aan de stikstofdepositie.

Nationaal Natuurnetwerk (voorheen EHS)

De afstand tot gebieden die door Provinciale Staten zijn aangewezen als onderdeel van het Gelders Natuur Netwerk (GNN) of als Groene Ontwikkelingszone (GO) is circa 800 meter (figuur 6.3). Op circa twee kilometer ten oosten van het plangebied ligt een Groene ontwikkelingszone die tevens is aangewezen als beschermd weidevogelgebied.

Zeer kwetsbare gebieden Wav

Op 2,7 kilometer ten noorden van de inrichting ligt een natuurgebied dat door Provinciale Staten van Gelderland is aangewezen als 'zeer kwetsbaar gebied' op grond van de Wet ammoniak en veehouderij (figuur 6.4).

Natura 2000

Op ruime afstand van het plangebied liggen meerdere natuurgebieden die zijn aangewezen als Natura 2000-gebied (figuur 6.5). Binnen 10 kilometer liggen de gebieden 'Rijntakken' (6,5 km) en 'Vlijmens ven, Moerputten & Bossche Broek' (8,0 km).

Stikstofdepositie

De stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige natuurgebieden is berekend met het verspreidingsmodel AERIUS Calculator, versie 2016L. De berekeningen voor de bestaande situatie en het voornemen zijn opgenomen in bijlage 6.

De hoogste stikstofdepositie op Natura 2000 wordt veroorzaakt in het gebied 'Rijntakken' (uiterwaarden Waal ten noorden van Zaltbommel). In de referentiesituatie (Nbw-vergunning 2016) is de stikstofdepositie maximaal 4,50 mol/ha/jaar. Door uitvoering van het voornemen neemt de hoogste bijdrage van het bedrijf aan de stikstofdepositie in dit Natura 2000-gebied af naar 4,27 mol/ha/jaar. Op de dichtbij gelegen en meest belaste delen van Natura 2000 vermindert de stikstofdepositie doordat de stikstofemissie daalt. Echter, door de verschuiving van de melkveestallen in oostelijke richting en een wijziging van de emissiepunthoogte (hogere nok) treedt op sommige verder weg gelegen en minder belaste delen van het gebied een toename van de stikstofdepositie op. In het gebied 'Rijntakken' is deze toename maximaal +0,66 mol/ha/jaar, in het gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' maximaal +0,08 mol/ha/jaar en in het gebied 'Veluwe' is deze toename maximaal +0,07 mol/ha/jaar. Voor deze toenames is door gedeputeerde staten van

Gelderland op 6 oktober 2017 een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming verleend waarbij ontwikkelingsruimte is toegedeeld op basis van het programma aanpak stikstof (PAS). De vergunning is opgenomen in bijlage 7.

Geconcludeerd wordt dat de voorgenomen verandering van 'den Eelder' leidt tot een afname van de totale stikstofdepositie op Natura 2000 en andere voor stikstof gevoelige natuurgebieden, maar dat desondanks op een deel van de verder weg gelegen Natura 2000-gebieden een kleine toename van stikstofdepositie kan optreden. Doordat hiervoor vóór de vaststelling van het bestemmingsplan ontwikkelingsruimte is toegedeeld, is verzekerd dat het plan de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in de Natura 2000-gebieden niet zal verslechteren.

Alternatieven

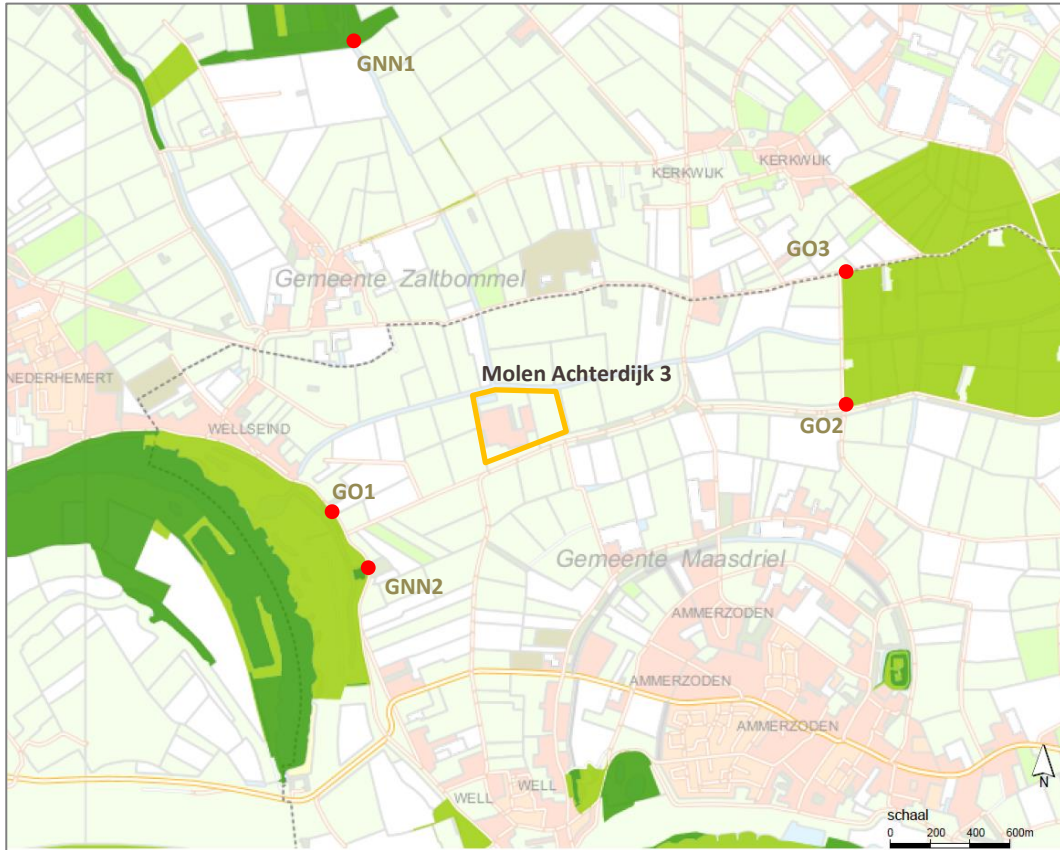
De stikstofdepositie is ook berekend voor drie alternatieven waarbij in de drie nieuwe stallen een alternatief huisvestingssysteem wordt toegepast. In tabel 6.4 is per gebied de hoogste waarde van de depositie opgenomen.

Door toepassing van een emissiearm huisvestingssysteem met een emissie van 7 of 6 kg NH₃ per koe per jaar kan de stikstofdepositie op het gebied 'Rijntakken' worden verlaagd naar maximaal 3,34 respectievelijk 3,12 mol/ha/jr, in plaats van 4,27 mol/ha/jr bij uitvoering van het voornemen. Indien de nieuwe stallen geheel als vrijlooptal worden ingericht is de stikstofdepositie hoger: maximaal 4,71 mol/ha/jaar.

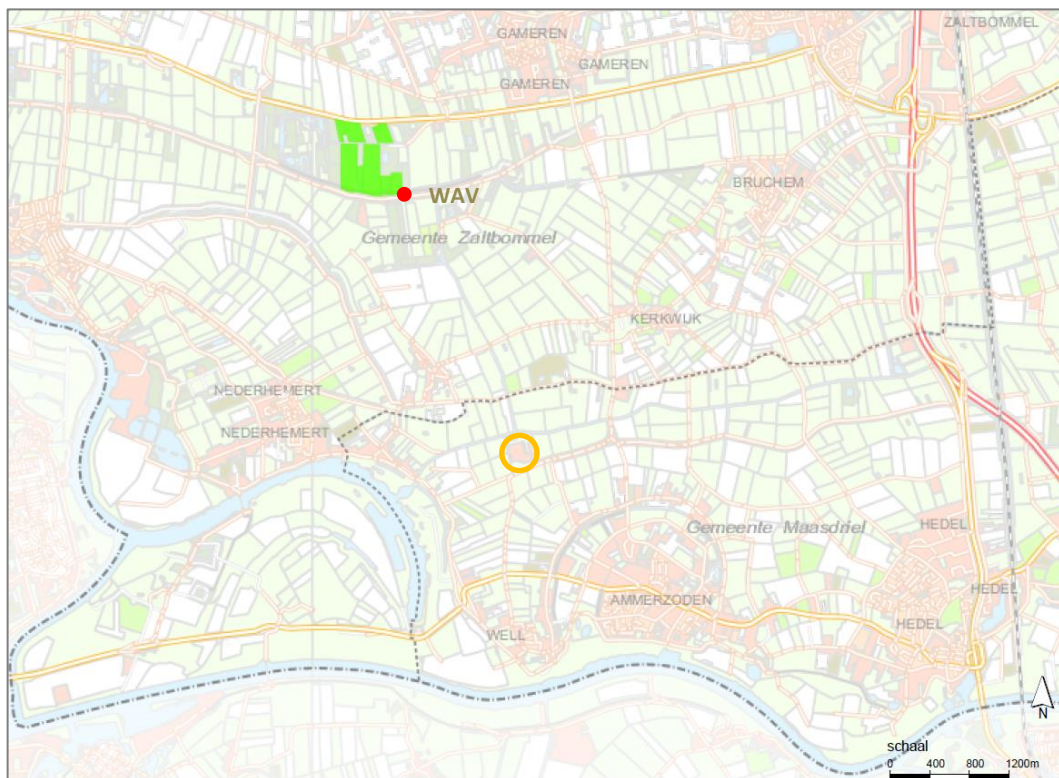
Borging stikstofdepositie in planregels

Tegen de natuurbeschermingsvergunning van 6 oktober 2017 is door de Coöperatie Mobilisation for the Environment U.A. (MOB) en Vereniging Leefmilieu beroep ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het beroep van MOB richt zich feitelijk tegen het programma aanpak stikstof (PAS). Het beroep is samen met vele andere beroepszaken door de Afdeling bestuursrechtspraak aangehouden in afwachting van een uitspraak van het Hof van Justitie EU over het PAS. De Afdeling heeft aan het Hof een aantal zogenaamde prejudiciële vragen gesteld. Op 7 november 2018 is door het Hof een arrest gewezen waarin deze vragen zijn beantwoord. De Afdeling zal de beroepszaken over natuurbeschermingsvergunningen die zijn verleend op basis van het PAS in de loop van 2019 behandelen. Het is niet uitgesloten dat natuurbeschermingsvergunningen waarbij ontwikkelingsruimte is toegedeeld door de Afdeling worden vernietigd. Dit geldt ook voor de natuurbeschermingsvergunning die op 6 oktober 2017 aan 'den Eelder' is verleend. Deze vergunning is daarom nog niet onherroepelijk en het is ook onzeker of deze vergunning (voorafgaand aan de vaststelling van het voorliggende bestemmingsplan) onherroepelijk is.

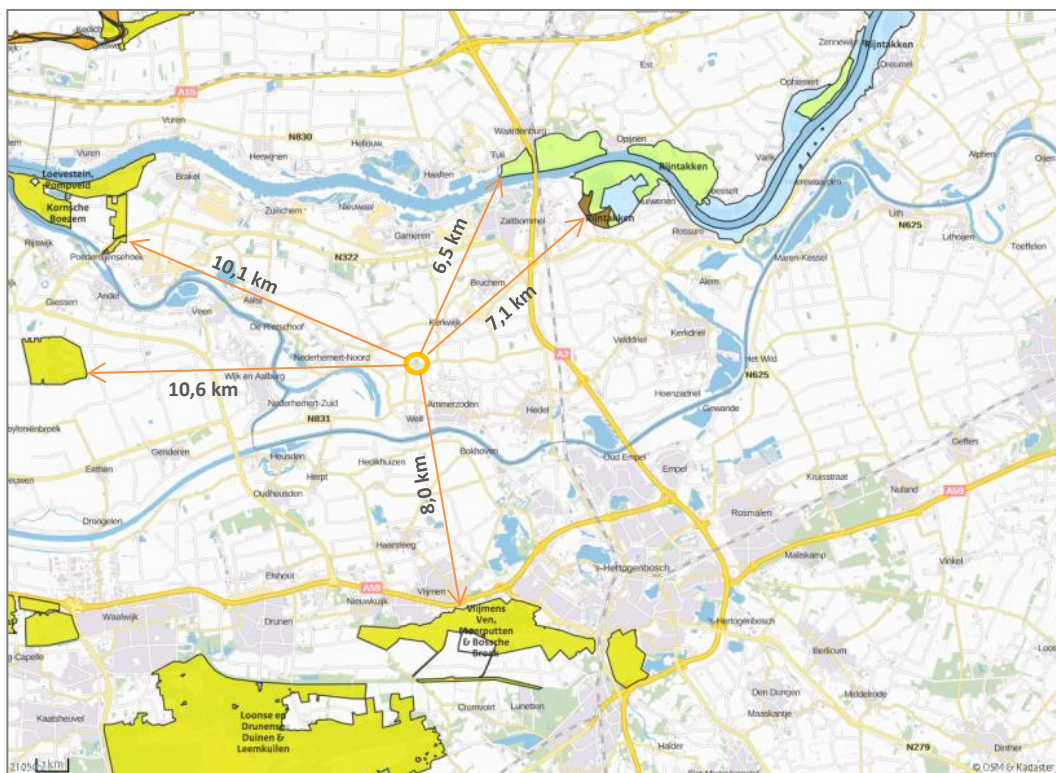
In het bestemmingsplan 'Buitengebied herziening 2016, Molen Achterdijk 3' wordt daarom in de planregels geborgd dat de stikstofemissie en -depositie vanwege de activiteiten die het plan mogelijk maakt nooit hoger mogen zijn dan de stikstofemissie en -depositie overeenkomstig de ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan voor 'den Eelder' geldende onherroepelijke natuurbeschermingsvergunning. Indien de natuurbeschermingsvergunning van 6 oktober 2017 op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan nog niet onherroepelijk is, wordt teruggevallen op de vergunning die op 10 augustus 2016 is verleend op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Deze vergunning is opgenomen in bijlage 7.

Figuur 6.3 Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en Gelders Ontwikkelingszone (lichtgroen)
 ● = beoordelingspunt (zie Tabel 6.4)

Figuur 6.4 Zeer kwetsbare gebied op grond van de Wet ammoniak en veehouderij (groen)

Figuur 6.5 Natura 2000-gebieden (bron: AERIUS-Calculator)

Tabel 6.4 Stikstofdepositie (mol/ha/jaar) in natuurgebieden (hoogste waarden per gebied > 1 mol)

natuurgebied	referentie	voornemen	alternatieve emissiefactor nieuwe stallen*			
	Nbw 2016	Wnb 2017	6 kg	7 kg	8 kg	13 kg
Natura 2000						
Rijntakken	4,50	4,27	3,12	3,34	3,57	4,71
Vlijmense Ven, Moerputten ...	2,15	2,00	1,45	1,56	1,67	2,21
Lingegebied & Diefdijk-Zuid	2,05	1,91	1,39	1,49	1,59	2,10
Loonse en Drunense Duinen..	1,56	1,44	1,05	1,12	1,20	1,59
Wav-gebied						
WAV1	8,60	7,36	5,51	5,87	6,24	8,05
Gelders Natuurnetwerk						
GNN1	13,45	11,02	8,39	8,90	9,43	12,01
GNN2	44,99	29,08	22,76	24,00	25,26	31,45
GO2	47,24	30,30	23,74	25,03	26,33	32,76

* De alternatieve emissiefactor geldt voor alle dierplaatsen in de nieuwe stallen: 3 x 260 = 780 melkkoelen.

Uitvoerbaar alternatief

Het voornemen dat is beschreven in dit MER komt overeen met de bedrijfssituatie die is vergund in de natuurbeschermingsvergunning van 6 oktober 2017. In het geval dat deze vergunning wordt vernietigd dan wordt voor wat betreft de stikstofemissie en -depositie teruggevallen op de onherroepelijke natuurbeschermingsvergunning die op 10 augustus 2016 is verleend. Daarom is onderzocht welke van de in dit MER onderzochte alternatieven uitvoerbaar is binnen deze emissie- en depositiewaarden kan worden uitgevoerd. Dit komt neer op het beschrijven van een alternatief waarbij het bedrijf wordt aangepast zonder dat op de verder weg gelegen Natura 2000-gebieden een toename van de stikstofdepositie optreedt. Dit kan door de ammoniakemissie uit de (nieuwe) stallen nog verder te verlagen, eventueel in combinatie met verlaging van de emissiepunthoogte.

Door in de drie nieuwe stallen een emissiearm systeem met een met emissiefactor voor ammoniak toe te passen die gemiddeld lager is dan 6,8 kg NH₃ per koe per jaar wordt aan de voorwaarden voldaan dat de stikstofdepositie op geen enkele locatie in een Natura 2000-gebied hoger is dan de stikstofemissie en de stikstofdepositie die is beoordeeld in de natuurbeschermingsvergunning uit 2016. Een AERIUS-verschilberekening is bijgevoegd als bijlage 6f. Omdat 'den Eelder' in de nieuwe stallen huisvestingssystemen zou kunnen toepassen met een ammoniakemissie van 6 kg NH₃ per koe per jaar is dit een uitvoerbaar alternatief.

Naast de omvang van de ammoniakemissie heeft ook de locatie van de stallen en de emissiepunthoogte effect op de berekende stikstofdepositie. De locatie van de stallen is niet als alternatief onderzocht omdat dit te veel zou afwijken van het doel van de planherziening. Als emissiepunthoogte is in de berekeningen ('worst case') de nokhoogte van de stallen gebruikt. Indien het emissiepunt van de nieuwe stallen wordt verlaagd van 11,4 naar 9,5 meter treedt geen toename van stikstofdepositie op indien de ammoniakemissie uit de nieuwe stallen gemiddeld niet hoger is dan 7,0 kg NH₃ per dier per jaar. Door aanpassen van de nokhoogte van de drie nieuwe stallen worden de mogelijkheden voor het toepassen van alternatieve huisvestingssystemen nog belangrijk verruimd.

6.8 Bodem

Bestaande bodemkwaliteit

In 2016 is ter vaststelling van de bestaande bodemkwaliteit binnen het plangebied een bodemonderzoek uitgevoerd.¹⁴ Daarbij zijn lokaal een sterk verhoogd gehalte nikkel en licht verhoogde concentraties barium, naftaleen en xylenen in het grondwater gemeten. De verhoogde nikkelgehalten in het grondwater betreffen waarschijnlijk van nature verhoogde achtergrondgehalten. In de grond zijn op enkele locaties licht verhoogde gehalten cadmium, nikkel en minerale olie en sporen van asbest aangetroffen.

In het voorjaar van 2017 is een aanvullend verkennend (water)bodem- en asbestonderzoek uitgevoerd.¹⁵ Dit onderzoek is uitgevoerd op vier locaties.

1. Ter plaatse van de te slopen stal, waar de nieuwbouw van de zuivelverwerking wordt gerealiseerd zijn zowel de boven- als de ondergrond geen verhoogde gehalten aan de onderzochte stoffen aangetoond ten opzichte van de betreffende achtergrondwaarden. In het grondwater zijn wel licht verhoogde gehalten aan barium en xylenen aangetoond ten opzichte van de betreffende streefwaarden, maar nader onderzoek is niet nodig.

Er is tevens onderzoek gedaan naar asbest. In één proefgat is asbestverdacht plaatmateriaal in een puinlaag aangetroffen. In de overige proefgaten is zintuiglijk geen puin of asbestverdachte materialen aangetroffen. In de asbestmengmonsters van de grond is analytisch geen asbest aangetoond. Een nader onderzoek naar asbest wordt derhalve niet noodzakelijk geacht.

2. Er is bodemonderzoek uitgevoerd ter plaatse van eerder gedempte watergangen. In zowel de zintuiglijk schone als de zintuiglijk zwak puinhoudende bovengrond ter plaatse van de gedempte watergangen is geen verhoogd gehalte voor de onderzochte parameters aangetoond ten opzichte van de betreffende achtergrondwaarde. In de voormalige slootbodem zijn in één boring verhoogde gehalten voor zink en minerale olie aangetoond. Op basis van een indicatieve toetsing aan het Besluit bodemkwaliteit voldoet de voormalige slootbodem aan de klasse Industrie. In het grondwater ter plaatse van deze boring (voormalige slootbodem) zijn licht verhoogde gehalten aan barium, nikkel en naftaleen aangetoond ten opzichte van de betreffende streefwaarden. Nader onderzoek is niet nodig.

Ook in de gedempte watergangen is onderzoek naar asbest gedaan. Ter plaatse van één proefgat is in de bovengrond asbestverdacht plaatmateriaal aangetroffen. In het mengmonster van de bovengrond is analytisch geen asbest aangetoond. Vermoedelijk is een enkel stuk plaatmateriaal als 'zwerfasbest' bij het dempen van de watergang in de grond terechtgekomen. Aangezien verder geen asbestverdacht plaatmateriaal is aangetroffen en in de grond geen asbest is aangetoond in de fijne fractie is geen sprake van een bodemverontreiniging met asbest.

¹⁴ Verhoeven Milieutechniek B.V., Diverse onderzoeken, Herinrichting zuivelboerderij "Den Eelder", B15.6304/R6304/CS, 2 februari 2016

¹⁵ Verhoeven Milieutechniek B.V., Diverse onderzoeken, uitbreiding zuivelboerderij "Den Eelder VOF" Molen Achterdijk 3-7 te Well; Onderdeel B: Aanvullende onderzoeken ten behoeve van het bestemmingsplan; B17.6675B, 18 april 2017.

3. Er is onderzoek verricht op de locatie waar in het verleden een bovengrondse dieselolietank heeft gestaan. In de zintuiglijk schone bovengrond en in het grondwater zijn geen verhoogde gehalten voor minerale olie en/of vluchtige aromaten aangetoond.
4. In een te dempen watergang is de kwaliteit van de waterbodem (baggerspecie) vastgesteld. Het slib wordt maximaal geclassificeerd als niet toepasbaar op de bodem en als klasse B in zoet oppervlaktewater. Het slib is wel verspreidbaar op het aangrenzende perceel.

Samengevat kan gesteld worden dat op het terrein van de inrichting licht verhoogde concentraties aan verontreinigingen in de (water)bodem aanwezig zijn. Sporadisch is asbesthoudend plaatmateriaal aangetroffen in puinhoudende bodemlagen. Deze lichte verontreinigingen vormen geen risico voor het voorgenomen gebruik van de locatie.

De twee bodemonderzoeksrapporten zijn toegevoegd als bijlage 8.

Bodembedreigende activiteiten

De bedrijfsactiviteiten van 'den Eelder' vormen geen groot risico voor de bodemkwaliteit. Er wordt wel gewerkt met bodembedreigende stoffen, zoals mest, kuilvoer, dieselolie (als brandstof voor de eigen tractoren en overige transportmiddelen), smeerolie en reinigings- en ontsmettingsmiddelen, maar op plaatsen waar die stoffen worden opgeslagen of gebruikt worden bodembeschermende maatregelen getroffen. Deze bodembeschermende maatregelen zijn voorgeschreven in het Activiteitenbesluit.

Deze maatregelen bestaan uit het toepassen van:

- mestdichte kelders voor de opslag van drijfmest in kelders;
- mestdichte betonvloeren voor de opslag van vaste mest;
- opslag van vloeibare brandstoffen in goedgekeurde tank in lekbak;
- opslag van verpakkingen met vloeibare bodembedreigende stoffen in of boven lekbak.

De bodembeschermende voorzieningen moeten regelmatig worden gecontroleerd. Mestbassins moeten voldoen aan bouwtechnische richtlijnen en moeten periodiek worden gekeurd door een erkende keuringsinstantie.

6.9 Water

Grondwater en leidingwater

Op het bedrijf is een hydrofoorinstallatie aanwezig die grondwater oppompt en zuivert ten behoeve van de melkveehouderij. Het water wordt gebruikt als drinkwater voor het vee. Voorts wordt er zowel ten behoeve van de stallen (melkinstallatie en sanitair) als de zuivelbereiding leidingwater gebruikt. Voor reiniging van stallen, materieel en erf wordt zo veel mogelijk water uit een van de twee spoelwaterbassins gebruikt.

Afvalwater

In de inrichting komen de volgende afvalwaterstromen vrij:

- bedrijfsafvalwater afkomstig uit de stallen (wordt geloosd op een spoelwaterbassin);
- percolatiewater uit de opslag van veevoer (wordt geloosd op een spoelwaterbassin);
- terugspoelwater (brijn) uit de hydrofoorinstallatie (wordt geloosd op mestkelder);
- spoelwater van de melkinstallatie/melkrobots (wordt geloosd op de mestkelder);
- industrieel afvalwater van de zuivelbereiding (wordt geloosd op de gemeentelijke riolering);
- huishoudelijk afvalwater (wordt geloosd op de gemeentelijke riolering).

Niet verontreinigd hemelwater van daken en het buitenterrein wordt apart afgevoerd via een hemelwaterafvoer-riool op het terrein (zie bijlage 9) en geloosd op het oppervlaktewater.

Waterhuishouding

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van de gemeente Maasdriel. Aan de noord- en westzijde wordt het huidige perceel begrensd door een A-watergang en aan de oostzijde door een B-watergang. Aan de zuidkant van het perceel, langs de Molen Achterdijk, loopt een C-watergang.

Op het terrein vindt onderbemaling plaats. Aan de westzijde van de inrichting wordt water weggepompt en – onder de A-watergang door - afgevoerd naar een C-watergang ten westen van het plangebied.

Het bestemmingsplan laat een toename van bebouwing en oppervlakteverharding toe. Kavelpaden binnen de uitbreiding van het bouwvlak worden voorzien van een half open bestrating en zijn derhalve niet opgenomen in het verhard oppervlak. Er is in overleg met Waterschap Rivierenland een watertoets uitgevoerd. Er wordt voorzien in voldoende vervangende en extra waterberging binnen het plangebied. Hiertoe worden twee retentievijvers ingericht en is een bestaande C-watergang aan de oostzijde van het planbied verbreed. Tussen de nieuw te bouwen stallen worden greppels aangelegd voor de opvang en afvoer van hemelwater.

In bijlage 9 zijn de bij het beoogde waterplan behorende verbeeldingen opgenomen. Zie ook figuur 6.6 (landschappelijk inpassingsplan).

6.10 Zuinig gebruik van energie, water en andere grondstoffen

Middels mestvergisting (productie biogas) en zonnepanelen wil 'den Eelder' zo veel mogelijk in de eigen energiebehoefte voorzien. In de bestaande situatie wordt op jaarbasis circa 350.000 m³ biogas op het eigen bedrijf gebruikt voor verwarming. Daarnaast wordt nog circa 15.000 liter propaan aangevoerd. Jaarlijks wordt circa 750.000 kWh elektriciteit opgewekt met de WKK en wordt circa 900.000 kWh aangekocht.

Het totale energieverbruik zal door de voorgenomen bedrijfsverandering niet belangrijk veranderen. Wel wil initiatiefnemer de eigen energieopwekking verder optimaliseren met als uiteindelijk doel om geheel in de eigen energiebehoefte te kunnen voorzien.

Jaarlijks wordt circa 40.000 m³ water gebruikt, als drinkwater voor het vee en als reinigingswater, vooral bij de bereiding van zuivel. Er wordt zowel leidingwater (circa 20.000 m³ per jaar) als grondwater (circa 20.000 m³ per jaar) gebruikt. Er zijn twee hydrofoorinstallaties aanwezig voor het oppompen van grondwater. Afvalwater wordt zo veel mogelijk hergebruikt. Hiervoor wordt een groot deel van het spoelwater opgevangen in spoelwater bassins.

6.11 Klimaat

In hoofdstuk 6.2 is inzicht gegeven in de emissie van broeikasgassen, zoals kooldioxide (CO₂), methaan (CH₄) en lachgas (N₂O). Zoals hiervoor al is aangegeven wordt een groot deel van de benodigde energie door 'den Eelder' zelf opgewekt middels mestvergisting en zonnepanelen. Bovendien wordt door het vergisten van de mest de emissie van methaan uit mestopslag en bij mestaanwending verlaagd. Ten opzichte van de bestaande situatie treedt geen belangrijke verandering van de emissie van broeikasgassen op.

Bij de inrichting van het plangebied is rekening gehouden de mogelijke gevolgen voor de waterhuishouding van klimaatsverandering (klimaatadaptie). Op het terrein van de inrichting vindt onderbemaling plaats. Er is voorzien in voldoende waterberging om ook bij extreme neerslaghoeveelheden hemelwater tijdelijk te kunnen bergen.

6.12 Archeologie en cultuurhistorie

Het plangebied is gelegen in een gebied dat behoort tot het komgebied. Hiervoor geldt voor alle perioden een lage archeologische verwachtingswaarde. Archeologisch bodemonderzoek is niet nodig.

Het plan voorziet in de uitbreiding van een agrarisch bouwvlak, waarbij de uitbreiding is voorzien binnen de reeds aanwezige landschappelijke inpassing met randbeplanting. De locatie is solitair gelegen in een open komgebied. Als gevolg van het plan worden geen cultuurhistorische waarden aangetast of geschaad.

6.13 Landschap

Het bedrijf 'den Eelder' aan de Molen Achterdijk 3 maakt deel uit van de landschapszone komgrond en kenmerkt zich door de open structuur met lange wegen met straatbeplanting en solitaire erven, deels met beplanting. Komgrond bestaat uit zeer zware rivier- of zeeklei. In het westelijke rivierkleilandschap is de verkaveling strookvormig en langgerekt. De gronden worden bijna overal als grasland gebruikt, alleen de oeverwallen zijn als akkerland te gebruiken.

Den Eelder beschikt over een zeer ruime huiskavel die wordt gebruikt voor weidegang voor de melkkoeien. Door deze bedrijfsvoering is het bedrijf niet alleen functioneel passend in het buitengebied, maar draagt het bedrijf ook bij aan het beheer van het karakteristieke beeld van het kommenlandschap. Het bedrijf wordt omgeven door voornamelijk grasland. Aan de noordzijde ligt de Hoofdwetering, een hoofdwatgang. Het erf van de boerderij is compact bebouwd en ligt op enige afstand van de weg. Het erf wordt grotendeels door beplanting omgeven en richt zich met een open voorzijde naar de weg.

Ten behoeve van de bedrijfsvernieuwing van ‘den Eelder’ is een plan voor de landschappelijke inpassing gemaakt.¹⁶ Het inpassingsplan is onderdeel van het bestemmingsplan. Het bestaande erf en ook de beoogde toekomstige opzet na de vergroting zijn door de aanwezige en uit te breiden beplanting goed ingepast in het landschap (zie figuur 6.6).

Figuur 6.6 Landschappelijk inpassingsplan

¹⁶ “Toelichting landschappelijke inpassing Molen Achterdijk 3 te Well”; Pouderoyen compagnons, rapport nr 022-246 / 24 oktober 2018.

7 Vergelijking

In het vorige hoofdstuk zijn de gevolgen voor het milieu van het voornemen beschreven. Daarbij is reeds een vergelijking gemaakt met de referentiesituatie en de mogelijke gevolgen voor het milieu van de in beschouwing genomen alternatieven. In onderstaande tabel worden de mogelijke effecten samengevat. De tabel geeft inzicht in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, het voornemen en de alternatieven verschillen van de referentie. De tabel geeft per onderdeel een kwalitatieve toetsing van de verbetering of verslechtering van de effecten voor het milieu. Waar mogelijk zijn de effectscores ook kwantitatief ondersteund.

Milieuaspect	referentie	voornemen	alternatieven
Geurhinder	0	0	0
- aantal woningen binnen 100 meter	0	0	0
Effecten op natuurgebieden	0	+	++
- ammoniakemissie, kgNH ₃ /jaar	15.950	14.580	10.620
- ammoniakdepositie (hoogste depositie op voor stikstof gevoelig habitat):			
- zeer kwetsbaar gebied WAV, mol/ha/jr	8,60	7,36	5,51
- Natura 2000, mol/ha/jr (hoogste depositie)	4,50	4,27	3,12
Effecten op flora en fauna	0	0*	0*
Luchtkwaliteit	0	0	0
- stalemissie PM ₁₀ (kg/jaar)	164,1	144,6	144,6
- max. concentratie PM ₁₀ bij woningen, µg/m ³	21,4	21,4	21,4
- maximaal aantal overschrijdingsdagen	9,3	9,3	9,3
Bodem	0	0	0
Waterhuishouding	0	0	0
Geluid	0	0	0
Externe veiligheid	0	0	0
Volksgezondheid	0	0	0
Verkeer	0	0/-	0/-
Klimaat	0	0	0
Landschap	0	0/-	0/-

Tabel 6.1 Vergelijkingsmatrix

++ = veel beter, + = beter, 0 = geen relevant verschil, - = slechter, -- = veel slechter, n.v.t. = niet van toepassing, 0/+ of 0/-: mogelijk iets beter of slechter, ? = onbekend, x = voldoet niet aan norm

* mits de in de in het rapport 'quick scan flora en fauna' beschreven maatregelen in acht worden genomen.

8 Conclusie

8.1 Conclusie

De uitbreiding van melkrundveehouderij 'den Eelder' die het bestemmingsplan mogelijk maakt leidt niet tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Voor de meeste milieuaspecten treedt geen relevante verandering op ten opzichte van de bestaande situatie. Het aantal dieren dat mag worden gehouden blijft vrijwel gelijk waardoor de emissies van de veehouderij niet toenemen. Ook liggen er geen gevoelige functies - zoals woningen – in de directe omgeving van het bedrijf (de afstand tot de dichtstbij gelegen woning is 275 meter), waardoor het woon- en leefklimaat nauwelijks wordt beïnvloed.

De uitbreiding van 'de Eelder' leidt wel tot een beperkte toename van verkeer van en naar de inrichting. Dit betreft zowel extra vrachtverkeer als gevolg van de uitbreiding van de zuivelbereiding, als extra personenverkeer door de uitbreiding met een bezoekerscentrum. Het bedrijf ligt aan een provinciale weg. Het verkeer van en naar 'den Eelder' betreft geen grote aantallen ten opzichte van het overige verkeer en zal niet tot hinder of verkeersonveilige situaties leiden.

Het bouwvlak wordt vergroot van 7,0 ha tot een oppervlakte van 12,4 ha. De vergroting is deels nodig om bestaande bouwwerken binnen het bouwvlak te brengen. Aan de oostzijde van het bedrijf maakt het grotere bouwvlak de nieuwbouw van drie nieuwe rundveestallen, een tweede bedrijfswoning en een bezoekerscentrum mogelijk. De toename van het bebouwde oppervlak kan negatieve effecten hebben voor het landschap en de waterhuishouding. Om negatieve effecten zo veel mogelijk te voorkomen is een landschappelijk inpassingsplan en een waterplan opgesteld.

In de te slopen stal bevinden zich vaste nestplaatsen van Huismus. Ruim voor de sloop van de stal moet het verlies van deze nestplaatsen worden gecompenseerd door het plaatsen van nestkasten op andere geschikte plaatsen op het terrein. Omdat op het terrein ook vogels zonder vaste nestplaatsen kunnen broeden, moet de sloop en het rooien van groen plaatsvinden buiten het broedseizoen.

De voorgenomen verandering van 'den Eelder' leidt tot een afname van de totale stikstofdepositie op Natura 2000 en andere voor stikstof gevoelige natuurgebieden. Dit komt door het toepassen van een emissiearm huisvestingssysteem voor de melkkoeien en een toename van beweiding. Desondanks kan op een deel van de verder weg gelegen Natura 2000-gebieden een kleine toename van stikstofdepositie optreden. Doordat hiervoor vóór de vaststelling van het bestemmingsplan ontwikkelingsruimte is toegedeeld, is verzekerd dat het plan de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in de Natura 2000-gebieden niet zal verslechteren. Ingeval deze vergunning alsnog wordt vernietigd, kan teruggevallen worden op een eerder verleende en onherroepelijke natuurbeschermingsvergunning. Door het toepassen van emissiearmere huisvestingsystemen in de drie nieuwe stallen zal de stikstofdepositie vanwege 'den Eelder' overal afnemen. Dit uitgangspunt wordt geborgd in de planregels van het bestemmingsplan.

Alternatieve huisvestingssystemen met een lagere ammoniakemissie zijn beschikbaar en zouden in dit geval ook in de nog te bouwen stallen kunnen worden toegepast. Initiatiefnemer kiest hier vooralsnog niet voor in het belang van het dierwelzijn en omdat met de voorgenomen huisvestingssystemen al een afname van de ammoniakemissie wordt bereikt.

Ten slotte wordt nog opgemerkt dat de bedrijfsomvang van 'den Eelder' en de combinatie van melkveehouderij met zuivelbereiding, het mogelijk maakt om middels mestvergisting en zonnepanelen te voorzien in een groot deel van de energiebehoefte. Bijkomend voordeel van mestvergisting is de vermindering van de emissie van het broeikasgas methaan.

8.2 Leemten in kennis

Bij de beschrijving van de milieueffecten zijn geen relevante leemten in kennis geconstateerd die invloed kunnen hebben op de conclusies van dit MER. De activiteiten die bij 'den Eelder' worden uitgevoerd zijn vrij gangbaar en mogelijke milieueffecten die daarbij kunnen optreden zijn bekend.

8.3 Evaluatie milieueffecten

Op grond van artikel 7.39 van de Wet milieubeheer moet een onderzoek worden uitgevoerd naar de feitelijke milieugevolgen wanneer de voorgenomen activiteit wordt ondernomen. Het evaluatieonderzoek moet betrekking hebben op de belangrijke milieueffecten van de voorgenomen activiteit, met name de effecten die moeilijk voorspelbaar zijn of waarover leemten in kennis bestaan.

Op grond van de omgevingsvergunning en het Activiteitenbesluit gelden reeds registratie- en meetverplichtingen. Zo moet bijvoorbeeld het aantal en soort dieren worden geregistreerd waardoor informatie over de optredende emissies bekend is. Ook geldt er een meetverplichting voor de emissies van de WKK. Uit dit MER komen geen belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu naar voren waarvoor een aanvullend evaluatieonderzoek moet worden voorgeschreven.

Projectgegevens

Activiteit:

Vernieuwing Melkveehouderij den Eelder, Molen Achterdijk 3, 5 en 7 te Well
Kadastraal bekend gemeente Ammerzoden, sectie M, nummers 786, 787

Initiatiefnemer:

Melkveehouderij den Eelder vof
Molen Achterdijk 3
5325 KL Well (Gld.)
T: 073 599 12 83
www.deneelder.nl

Contactpersoon:

E. (Ernst) van der Schans
ernstvanderschans@deneelder.nl

Besluit/plan:

Partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied Maasdiel (vergroting bouwvlak).

Bevoegd gezag:

Raad van de gemeente Maasdiel

Gemeente Maasdiel
Kerkstraat 45
5331 CB Kerkdriel
Postbus 10.000
5330 GA Kerkdriel
T: 14 0418
E: info@maasdiel.nl

Omgevingsdienst Rivierenland
Burg. van Lidth de Jeudelaan 3
4001 VK Tiel
Postbus 6267
4000 HG Tiel
T: 0344 - 579314
E: info@odrieverenland.nl

BIJLAGEN

1. a) Plattegrond 'den Eelder' – bestaand
b) Plattegrond 'den Eelder' – voornemen
c) Plattegrondtekening voornemen -detail
2. Wettelijk kader
3. Notitie 'Reikwijdte en detailniveau MER - Melkveehouderij Den Eelder, Molen Achterdijk 3 te Well + reactie bevoegd gezag
4. Concentratie fijn stof (PM₁₀) – berekeningen ISL3a
 - a) bestaande situatie
 - b) voornemen met beweiden
 - c) voornemen met opstallen
5. a) Ontheffing Wet natuurbescherming - Huismus
b) Onderzoek Flora- en fauna
6. Stikstofdepositie – berekeningen AERIUS Calculator
 - a) Stikstofdepositie op Natura 2000 - Nbw-vergunning 2016
 - b) Stikstofdepositie WAV en NNN - Nbw-vergunning 2016
 - c) Stikstofdepositie op Natura 2000 - voornemen/Wnb-vergund 2017
 - d) Stikstofdepositie WAV en NNN - voornemen/Wnb-vergund 2017
 - e) Verschilberekening Nbw-vergunning 2016 - voornemen/Wnb-vergund 2017
 - f) Verschilberekening Nbw-vergunning 2016 - uitvoerbaar alternatief
7. a) Vergunning Natuurbeschermingswet 1998 d.d. 10 augustus 2016
b) Vergunning Wet natuurbescherming d.d. 6 oktober 2017
c) Bijlage AERIUS Register vergunning Wet natuurbescherming d.d. 6 oktober 2017
8. Bodemonderzoek
 - a) Bodemonderzoek 02-02-2016
 - b) Aanvullend bodemonderzoek 18-04-2017
9. Waterafvoer
 - a) Situatietekening toename verhard oppervlak
 - b) Situatietekening Waterplan
10. Landschappelijke inpassing

Jufferenwal 30
Postbus 432
8000 AK Zwolle

t (088) 236 8 236
e info@rombou.nl
i www.rombou.nl
